

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

Insolvenční řízení z pohledu věřitele

Bc. Klára Tlustá

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Klára Tlustá

Podnikání a administrativa

Název práce

Insolvenční řízení z pohledu věřitele

Název anglicky

Insolvency proceedings from the viewpoint of a creditor

Cíle práce

- zhodnocení institutu insolvenčního řízení z pohledu věřitele
- vymezení právní problematiky insolvenčního řízení
- zmapování vývoje insolvenčních řízení
- zhodnocení vybraných ekonomických ukazatelů

Metodika

1. Studium odborné literatury
2. Studium odborných článků
3. Studium právních předpisů
4. Analýza aktuálních údajů týkajících se insolvenčního řízení
5. Provedení osobních rozhovorů s odborníky

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

věřitel, dlužník, insolvenční správce, insolvenční řízení, insolvenční soud

Doporučené zdroje informací

Česko. Zákon č. 182/2006 ze dne 30. března 2006 o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů

KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 903 s. Komentáře nakladatelství ASPI. ISBN 978-807-3573-751.

MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický. 2. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011, 440 s. Praktická právnická příručka. ISBN 978-807-2018-628.

Portal.justice.cz [online]. © Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2015 [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. JUDr. Pavel Pikola, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2015

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Insolvenční řízení z pohledu věřitele" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. března 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Ing. Pavlu Pikolovi, Ph.D. za cenné rady a odborné vedení této diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat mému otci Ing. Pavlu Tlustému za konzultace a poskytnuté informace a také mé babičce Blance Tlusté za gramatickou korekturu.

Insolvenční řízení z pohledu věřitele

Insolvency proceedings from the viewpoint of a creditor

Souhrn

Diplomová práce pojednává o zákonu č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), který vstoupil v platnost 1. ledna 2008. Tento zákon nahradil zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání a přinesl novou právní úpravu úpadkového práva. Práce se zaměřuje na insolvenční řízení z pohledu věřitele, jakožto jednoho z hlavních procesních subjektů tohoto řízení. V první části práce jsou popsána teoretická východiska pro uplatnění pohledávek věřitele v insolvenčním řízení, jelikož pro jejich úspěšné uspokojení v co nejvyšší možné míře je nezbytná dokonalá znalost zákona č. 182/2006 Sb. Neméně důležité je orientování se v prováděcích předpisech insolvenčního zákona. Ve druhé části práce je provedena analýza vstupních dat, která se zaměřuje na věřitele v insolvenčním řízení a uspokojování jejich přihlašovaných pohledávek s tím, že získaná data jsou statisticky zpracována a zhodnocena.

Klíčová slova: Věřitel
Dlužník
Insolvenční řízení
Úpadek
Insolvenční správce
Insolvenční soud
Přihláška pohledávky
Schůze věřitelů
Věřitelský výbor
Přezkumné jednání
Zajištěný věřitel

Insolvenční řízení z pohledu věřitele

Insolvency proceedings from the viewpoint of a creditor

Summary

This thesis discusses the Insolvency Act – Act No. 182 / 2006 Coll. Insolvency and Its Resolution which came into force on January 1, 2008. This Act replaced Act no. 328/1991Coll., on Bankruptcy and Settlement and brought new legal adjusting of bankruptcy law. The thesis focuses on insolvency proceedings in point of view of creditor, as one of the main procedural subjects in the proceedings. The first part describes the theoretical basis for the application of claims of creditors in insolvency proceedings, because for their successful satisfaction is necessary to perfect understand of Act No. 182 / 2006 Coll. Equally important is the orientation in implementing regulations of Insolvency law. In the second part of thesis there is an analysis of input data with a focus on creditors in insolvency proceedings and the satisfaction creditor's receivables. The obtain data are statistically processed and evaluated.

Keywords: Creditor
Debtor
Insolvency Proceedings
Bankruptcy
Insolvency administrator
Insolvency court
Application claim
Creditors meeting
Creditors committee
Review meeting
Secured Creditor

OBSAH

1	Úvod	12
2	Cíl práce a metodika	14
2.1	Cíl práce	14
2.2	Metodika	14
3	Teoretická východiska	16
3.1	Právní úprava úpadkového řízení	16
3.2	Předmět úpravy insolvenčního zákona	21
3.3	Procesní subjekty v insolvenčním řízení	21
3.3.1	Insolvenční soud	22
3.3.2	Účastníci řízení	23
3.3.3	Insolvenční správce.....	25
3.3.4	Další procesní subjekty	27
3.4	Průběh insolvenčního řízení z pohledu věřitele	28
3.5	Zahájení insolvenčního řízení	28
3.5.1	Náležitosti insolvenčního návrhu dlužníka.....	32
3.5.2	Věřitelský insolvenční návrh	33
3.6	Věřitelské orgány	36
3.6.1	Schůze věřitelů.....	36
3.6.2	Věřitelský výbor	38
3.6.3	Zástupce věřitelů	41
3.7	Uplatňování pohledávek věřitelů v insolvenčním řízení	42
3.7.1	Přednostní pohledávky.....	43
3.7.2	Nepřednostní pohledávky	44
3.7.3	Pohledávky zajištěných věřitelů	45
3.7.4	Pohledávky neuspokojované v insolvenčním řízení	47

3.8	Přezkum přihlášených pohledávek věřitelů	47
3.8.1	Přezkum pohledávek insolvenčním správcem	47
3.8.2	Přezkumné jednání	48
3.9	Incidenční spory	53
3.10	Uspokojování pohledávek dle způsobu řešení úpadku	54
3.10.1	Uspokojování pohledávek věřitelů v konkurzu	54
3.10.2	Uspokojování pohledávek věřitelů v oddlužení	56
3.10.3	Uspokojování pohledávek věřitelů v reorganizaci	58
4	Praktická část	61
4.1	Sumarizace dat o věřitelských návrzích a podaných přihláškách	61
4.2	Věřitelé z pohledu dat Ekonomické kanceláře v Děčíně	67
4.2.1	Nejčteněji zastoupení věřitelé v oddlužení	67
4.2.2	Návratnost finančních prostředků v rámci insolvenčního řízení	69
4.2.3	Poměr zajištěných a nezajištěných pohledávek	70
4.2.4	Aktivní účast věřitelů v insolvenčním řízení	71
4.3	Návrh metodiky na zvýšení návratnosti pohledávek	72
5	Zhodnocení výsledků a doporučení	75
6	Závěr	78
7	Seznam použitých zdrojů	79
	Přílohy	82
	Příloha A – přihláška pohledávky	82
	Příloha B – popření pohledávky přihlášeným věřitelem	86

Seznam schémat

Schéma č. 1 - Subjekty insolvenčního řízení	22
Schéma č. 2 - Insolvenční správce	26
Schéma č. 3 - Podání insolvenčního návrhu	32
Schéma č. 4 - Typy pohledávek z hlediska jejich uplatňování	42

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Důvody odmítnutí insolvenčních návrhů celkem	66
Tabulka 2 – Důvody odmítnutí insolvenčních návrhů věřitelů	67
Tabulka 3- Procento uspokojení věřitelů dle subjektů v oddlužení.....	70
Tabulka 4 - Poměr zajištěných a nezajištěných pohledávek v insolvenčním řízení	71

Seznam grafů

Graf 1 - Věřitelské insolvenční návrhy celkem	62
Graf 2 - Věřitelské insolvenční návrhy s/bez návrhu řešení způsobu úpadku; zahájena/probíhající řízení	63
Graf 3- Věřitelské insolvenční návrhy s/bez návrhu řešení úpadku; ukončená řízení.....	64
Graf 4 - Počet přihlášených pohledávek věřitelů	65
Graf 5 - Odmítnutí insolvenčního návrhu věřitele	65
Graf 6 - Pět nejvíce zastoupených věřitelů v oddlužení	67
Graf 7 - Objem přihlášených částek pěti nejvíce zastoupených věřitelů v oddlužení	68

Seznam zkratek

EU – Evropská unie

FO – Fyzická osoba

InsZ – Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

KV – Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání

NOZ – Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

OSŘ - Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

PO – Právnícká osoba

PVV – Prozatímní věřitelský výbor

SV – Schůze věřitelů

U.S. – Spojené státy americké

VV – Věřitelský výbor

1 ÚVOD

V každém věřitelsko-odběratelském vztahu může dojít k situaci, kdy dlužník v rámci závazkového vztahu neposkytuje věřiteli dohodnuté plnění. O těchto problémech slýcháme dnes a denně z různých informačních médií či našeho okolí. Pokud se dlužník dostane do situace, kdy už není schopen své závazky plnit, hovoříme zde o úpadku, který je řešen zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Insolvenční zákon nastolil řád v problematice týkající se vztahů mezi dlužníky a věřiteli. Jedná se o proces, ve kterém figurují především dlužník, věřitel, insolvenční soud a insolvenční správce s cílem uspořádání majetkových vztahů dotčených osob. Pohlédneme-li na insolvenční zákon jako na celek, můžeme říci, že přesně definovaný vztah mezi dlužníky a věřiteli napomáhá ke spravedlivému řešení sporů a jistě také k urychlení průběhu řízení, aniž by docházelo k ohrožení práv jedné či druhé strany.

Pokud se zamyslíme nad pozicí věřitele v insolvenčním řízení, ale i v běžném životě, postoj věřitele v závazkovém vztahu není nikterak jednoduchý. V případě platební neschopnosti dlužníka musejí věřitelé vynakládat značné úsilí pro vymáhání své pohledávky a to i mnohdy za cenu, že náklady převýší celkovou hodnotu pohledávky. Jedním ze záměrů přijetí insolvenčního zákona tak je zjednodušení procesu vymáhání pohledávek, aby nedocházelo k tomu, že se pohledávky stanou nedobytnými, jelikož dlužník není schopen dostát svým závazkům nebo není ochoten dlužnou částku věřiteli uhradit. Legislativní předpisy, především pak zákon č. 182/2006 Sb., umožňuje věřitelům vymáhat spravedlivě jejich práva, aby nedocházelo k poškození žádné ze stran a bylo dosaženo spravedlivého procesu.

Insolvenční zákon jako nová právní úprava úpadkového práva přinesl po zákoně č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání změny, které kladně ovlivnily úpadkové prostředí, a napomohl nejednomu dlužníku k počátku „nové“ etapy bez závazků. V současné době je diskutována novela, která má implikovat do insolvenčního řízení poznatky z praxe a má tak za úkol přispět k pozitivní inovaci tohoto zákona.

Cílem teoretické části práce je jednak popis právní úpravy insolvenčního řízení a také přiblížení postavení věřitele v tomto řízení, jež je nedílnou součástí úpadkového řízení, které vymezuje jeho práva a povinnosti během celého insolvenčního procesu.

Praktická část poté navazuje na zpracovanou teoretickou část s tím, že v této části jsou sumarizována data o věřitelských insolvenčních návrzích a přihláškách pohledávek věřitelů. Další podklady pro tuto část jsou poskytnuty Ekonomickou kanceláří v Děčíně. Jednotlivé výstupy jsou opatřeny komentáři, které doplňují statistická šetření. Předmětem zkoumání je uspokojování pohledávek zajištěných i nezajištěných věřitelů, kteří uplatňují svá práva prostřednictvím přihlášek pohledávek. Závěrem práce jsou shrnuty výsledky získané vlastním šetřením spolu s komentářem.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 CÍL PRÁCE

Cílem práce v teoretické části je zprvu podat přehled o právní úpravě úpadkového práva a poté rozpracovat právní rámec insolvenčního řízení z pohledu věřitele tak, aby bylo zřejmé, jak má věřitel v rámci insolvenčního řízení postupovat, jaká jsou jeho práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Přínosem praktické části práce je zhodnocení postavení věřitele v praxi, a to konkrétně zjištění, kolik insolvenčních návrhů je podáváno ze strany věřitelů a jaké jsou nejčastější důvody odmítnutí jejich návrhů. Dále také zmapování jaké finanční částky jsou ze strany pěti nejvíce zastoupených věřitelů přihlašovány prostřednictvím přihlášek pohledávek do insolvenčního řízení, z kolika procent jsou věřitelé v průměru uspokojováni v rámci oddlužení či konkurzu a zda se věřitelé aktivně podílejí na insolvenčním řízení prostřednictvím účasti na schůzi věřitelů. Zjištěné výstupy jsou zpracovány ve formě tabulek či grafů pro lepší přiblížení zkoumané problematiky a opatřeny komentářem.

Výstupem předložené diplomové práce je návrh metodiky pro efektivnější uspokojování věřitelů v rámci insolvenčního řízení tak, aby došlo ke zvýšení návratnosti jejich pohledávek. K navrhovaným řešením pro zvýšení uspokojení věřitelů patří jednak snížení odměny insolvenčního správce, aktivnější podílení se věřitelů na průběhu insolvenčního řízení a návrh změny uspokojování zajištěných věřitelů po zpeněžení předmětu zajištění.

2.2 METODIKA

Pro vypracování teoretické části práce je použita metoda analýzy odborné literatury a právních předpisů týkajících se sledované oblasti práva, konkrétně pak zákona č. 182/2006 Sb., který je hlavním zdrojem pro vypracování teoretické části práce. Kromě tohoto zákona a tištěných knih je čerpáno také z internetových zdrojů - odborných webových stránek zabývajících se problematikou insolvenčního řízení.

Stěžejní data pro praktickou část práce byla získána od Ekonomické kanceláře v Děčíně, jejímž hlavním předmětem činnosti je správa insolvenčních řízení přidělených insolvenčním soudem. Na základě těchto vstupů a odborných konzultací byla provedena analýza vybrané problematiky a následná sumarizace zjištěných skutečností, které posloužili jako podklady pro další provedená šetření a pro aplikaci metody syntézy. V neposlední řadě byla aplikována metoda syntézy pro vyhodnocení výsledků, jež jsou součástí závěru práce. Po vyhodnocení získaných dat byla navržena metodika pro uspokojování věřitelů v co nejvyšší možné míře.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 PRÁVNÍ ÚPRAVA ÚPADKOVÉHO ŘÍZENÍ

V České republice je úpadkové právo upraveno zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (*insolvenční zákon*), ve znění pozdějších předpisů, dále jen InsZ. Tento zákon je účinný od 1. 1. 2008 a došlo tak k nahrazení předchozí úpravy, kterou byl zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, dále jen KV. InsZ se od KV značně odlišoval, proto konkurzní a vyrovnávací řízení, která byla zahájena ještě před účinností InsZ, se řídila dle předchozích předpisů.¹

Předešlá právní úprava zákona o KV byla podrobena značné kritice ať už ze strany odborné veřejnosti, právníků, médií, praktických ekonomů i politické reprezentace. Předmětem kritiky byla především pro možnost vzniku korupčních problémů. Předpokládalo se, že tyto problémy se pojí se samotnou legislativou a z ní vycházející soudní praxí. Tato situace tak nastolila značná očekávání, která při změně legislativy přinesou celkové zlepšení. Účinnost InsZ od 1. ledna 2008 byla důležitým milníkem, se kterým se pojila naděje na podstatnou změnu prostředí.²

Pozitivní atmosféra, která převládala v souvislosti s tvorbou nové právní úpravy úpadkového práva, přinesla očekávání těchto výsledků:

- spravedlivější insolvenční řízení, kdy dojde ke snížení neoprávněného a nečestného chování a bude tak dosaženo lepších výsledků pro věřitele,
- dojde ke zrychlení řízení a tím i k makroekonomickému efektu vyvolaného tím, že aktiva uvnitř podniku a podnikatelských činností, která jsou zde vázána, budou rychleji přenesena do efektivních činností, což by mělo směřovat k omezení negativních dopadů úpadků.
- vytvoření lepších podmínek pro věřitele s efektem lepší možnosti vymáhání pohledávek a snížení nákladů na jejich vymáhání,

¹ HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. 2013, s. 1

² KISLINGEROVÁ, E., RICHTER T. a SMRČKA L a kol. *Insolvenční praxe v České republice: v období 2008-2013*. 2013, s. 3

- vyústěním insolvenčního řízení bude především sanace³ podniku, což bude působit pozitivně na celé hospodářství.⁴

Kromě těchto očekávání se v InsZ také poprvé setkáváme s institutem oddlužení, který do této doby nebyl v českém právu ustanoven a kde očekávání vycházela ze zahraniční praxe, nikoli domácí. Jednalo se o očekávání, kdy osoby v úpadku dosáhnout jakéhosi „ujednání“ s věřiteli a po částečném splacení dluhů tak začnou nový a opět normální život. Dále, že oddlužení napomůže při větším úpadku rodin tuto situaci zdolat bez většího sociálního propadu. Dále se předpokládá dobrý vliv na stabilitu hypotečního trhu. Posledním očekáváním pak byl předpoklad, *„že přijetí těchto pravidel přinese měřitelnou odpovědnost za vývoj dluhu také na věřitele, čímž bude lépe definováno jeho rozhodnutí úvěr nebo jiný finanční produkt dlužníkovi poskytnout. Významným faktorem je pak projasnění daňové a účetní problematiky pohledávky za dlužníkem v defaultu.“*⁵

Nebyly poskytnuty žádné důkazy o dopátrání se nějakých zásadních a nezpochybnitelných změn v rámci těchto oblastí, že výše uvedená očekávání byla naplněna. Je nutno ale říci, že se situace nasměřovala k lepšímu nebo že přijatá řešení se osvědčila a InsZ byl velmi dobře mediálně přijat. *„V mnoha ohledech ale žádné takové důkazy ani indicie nemáme, a pokud se nějaké objevily, pak je lze snadno zpochybnit.“*⁶

³ Sanace, jakožto hodně diskutované téma popisují autoři KISLINGEROVÁ, E., RICHTER T. a SMRČKA L a kol. *Insolvenční praxe v České republice: v období 2008-2013*. 2013, s. 4, kdy je obecně chápána jako sanační řešení dlužníkovy úpadku reorganizace. Jedná se ovšem o mýlku, která rozdíl mezi sanací a likvidací chápe jako rozdíl mezi jednotlivými způsoby řešení úpadku – tedy dnes rozdíl mezi konkurzem a reorganizací. Může to být dáno tím, že v reorganizaci je spatřováno zachování podniku dlužníka, což ovšem není podmínkou reorganizace. Ta může být i nástrojem k rozprodání aktiv dlužníka věřitelům či rozprodání aktiv odlišným způsobem, než provádí konkurz. Totéž může nastat i u konkurzu, kdy tento může být sanačním řešením prodejem aktiv dlužníka jako podniku se zachováním jeho činnosti v plném či částečném rozsahu.

⁴ KISLINGEROVÁ, E., RICHTER T. a SMRČKA L a kol. *Insolvenční praxe v České republice: v období 2008-2013*. 2013, s. 5

⁵ KISLINGEROVÁ, E., RICHTER T. a SMRČKA L a kol. *Insolvenční praxe v České republice: v období 2008-2013*. 2013, s. 5

⁶ KISLINGEROVÁ, E., RICHTER T. a SMRČKA L a kol. *Insolvenční praxe v České republice: v období 2008-2013*. 2013, s. 6

InsZ na rozdíl od KV zavedl jednotné řízení, kterým došlo k diferenciaci od předchozí právní úpravy, která upravovala řízení dvě – konkurzní a vyrovnávací. InsZ můžeme považovat za systematicky uspořádaný z hlediska jeho členění. Sestává ze tří částí:

1) OBECNÁ ČÁST

- Obecná ustanovení s jednotlivými kroky insolvenčního řízení od podání insolvenčního návrhu až po rozhodnutí soudu o úpadku,

2) ZPŮSOBY ŘEŠENÍ ÚPADKU

- V této části InsZ nalezneme jednotlivé způsoby řešení úpadku – konkurz, oddlužení, reorganizace a také je zde upraven úpadek finančních institucí,

3) SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

- Součástí společných ustanovení je jednak insolvenční rejstřík⁷ a také je zde upravena problematika vztahů ke státům EU (s výjimkou Dánska) v rámci insolvenčního řízení.⁸

Co je nutné zdůraznit, InsZ neuvažuje řešení problematiky vztahů k majetku dlužníka, jehož se dotýká úpadek mimo členské státy EU. Tato problematika je obsažena v **zákoně č. 91/2012 Sb.**, o mezinárodním právu soukromém. Tato skutečnost může být považována jako nedostatek stávající právní úpravy InsZ, i pokud vezmeme v potaz, že v zákoně o KV tato úprava byla v malé míře obsažena v § 69, kde se hovořilo o upřednostnění tuzemského konkurzu před povinností vydání věci movité do ciziny.⁹

V souvislosti s InsZ je nutné také upravovat funkci insolvenčních správců, a to **zákonem č. 312/2006 Sb.**, o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů.¹⁰ Insolvenční správce, jakožto soudně ustanovená osoba, je charakterizován v kapitole 3.3.3.

Již od roku 2006, kdy byl InsZ přijat se počítalo s tím, že bude podroben revizi. Revizí bylo označováno přijetí **zákona č. 294/2013 Sb.** Byl právem označován jako velká revizní nebo systémová novela InsZ. Změna byla jednak reakcí na přijetí zákona

⁷ Insolvenční rejstřík je seznam dlužníků, který spravuje Ministerstvo spravedlnosti ČR a je dostupný online na webových stránkách www.justice.cz. V zahraničí můžeme nalézt také obdobu českého insolvenčního rejstříku, např. v Anglii a Walesu mají jednotný registr (Individual Insolvency Register), kde nalezneme stručné informace o insolvenčních řízeních dostupné na <https://www.insolvencydirect.bis.gov.uk/eiir/>.

⁸ HÁSOVÁ a kol. *Insolvenční zákon. Komentář 2.* Vydání. 2014, s. 2

⁹ HÁSOVÁ a kol. *Insolvenční zákon. Komentář 2.* Vydání. 2014, s. 2

¹⁰ HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení.* 2013, s. 1

č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ale také odpovídala na potřeby změny získané ze zkušeností s aplikací InsZ v praxi. Novela byla připravována tehdy, kdy nebylo zřejmé, zda účinnost občanského zákoníku bude odložena či nikoliv.¹¹

Insolvenční řízení se také částečně řídí **zákonem č. 99/1963 Sb.**, občanský soudní řád, dále jen OSŘ, pokud není InsZ stanoveno jinak a nerozporuje zásadám, které vycházejí z insolvenčního řízení – konkrétně se jedná o rozpor se společným zájmem věřitelů. V případě nemožnosti aplikace OSŘ se přistoupí k použití ustanovení **zákona č. 292/2013 Sb.** „*Není-li aplikace OSŘ z některých uvedených důvodů v insolvenčním řízení možná, použije se ustanovení zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, a aplikace ustanovení, která se týkají buď výkonu rozhodnutí, anebo exekuce jsou použitelná v rámci insolvenčního řízení pouze tehdy, jestliže na ně insolvenční zákon výslovně odkazuje.*“¹²

V současné době je již schválen Senátem návrh zákona, kterým se mění InsZ, a také OSŘ. Tato novela přinese do insolvenčního řízení značné změny, jejichž nutnost vyplývá z dosavadní praxe insolvenčního řízení.

Změny v insolvenčním řízení se budou týkat například forum shoppingu neboli insolvenční turistiky. Jedná se o případ, kdy dlužník před zahájením insolvenčního řízení přesune sídlo své firmy do jiné oblasti tak, aby zmaťl věřitele. Věřitelé tak nemusejí zaznamenat soudní řízení v jiném kraji a dojde k uplynutí lhůty pro přihlášení jejich pohledávek. Dalším důvodem pro takovéto dlužníkové chování mohlo být využití přátelských vztahů na některém ze soudů s cílem získání „osobnějšího“ přístupu. Novela tedy počítá se ztížením insolvenční turistiky a nebude se tak přihlížet ke změně dlužníkovy sídla v posledních šesti měsících před zahájením insolvenčního řízení. Změna se bude týkat také šikanózních insolvenčních návrhů, které na sebe podávají podnikatelé v rámci konkurenčního boje, s cílem připravit konkurenta o zakázky. V insolvenční praxi tak docházelo k podání insolvenčního návrhu u nepříslušných soudů, kdy následkem byla dlouhá čekací lhůta v řádech měsíců, než došlo k přesunutí návrhu k místně příslušnému soudu. Oznámení o tom, že je podnik v úpadku, je viditelné po celou dobu v insolvenčním

¹¹ HÁSOVÁ a kol. *Insolvenční zákon. Komentář 2.* Vydání. 2014, s. VII

¹² HÁSOVÁ a kol. *Insolvenční zákon. Komentář 2.* Vydání. 2014, s. 2

rejstříku. Novelou se tento stav změní tak, že kterýkoliv soud může odmítnout bezdůvodný návrh, aniž by došlo k jeho zveřejnění v insolvenčním rejstříku. Pokuta za šikanózní návrhy se zvýší z padesáti tisíc na půl milionu korun. Změna se promítne i do oblasti funkce insolvenčních správců, kdy docházelo k jejich účelovým výměnám, pokud popřeli majoritnímu věřiteli jeho pohledávku. Ten jej odvolal a do řízení vstoupil jiným správcem, který pohledávku uznal. Pokud novela vstoupí v platnost, tento problém bude řešen dokončením agendy popřených pohledávek odvolaným správcem včetně všech sporů s tím souvisejících.¹³ Tento výčet několika změn, ke kterým dojde v rámci připravované novely InsZ nám předestírá, že se bude jednat o rozsáhlou novelu, která bere v potaz poznatky z dosavadní praxe za celou dobu platnosti InsZ.

Kromě InsZ a zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích se úpadkové řízení řídí i dalšími právními předpisy, konkrétně vyhláškami, které jsou s touto problematikou úzce spjaty, a to:

- **vyhláška č. 311/2007 Sb.**, o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona,
- **vyhláška č. 312/2007 Sb.**, o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců,
- **vyhláška č. 313/2007 Sb.**, o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů,
- **vyhláška 314/2007 Sb.**, o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců,
- **vyhláška č. 355/2013 Sb.**, o úředních hodinách provozovny, o označování sídla a provozovny a o činnostech, které je insolvenční správce povinen zajišťovat v provozovně.

¹³ ŽIŽLAVSKÝ, M. *Novinky v insolvenční a restrukturalizaci*. [online]. [cit. 2016-12-08]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/novinky-v-insolvenci-a-restrukturalizaci-103976.html>

3.2 PŘEDMĚT ÚPRAVY INSOLVENČNÍHO ZÁKONA

Právní úprava zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) řeší úpadek¹⁴ a hrozící úpadek¹⁵ dlužníka prostřednictvím soudního řízení. V zákoně jsou upraveny stanovené způsoby soudního řízení tak, aby byly uspořádány majetkové vztahy vzhledem k osobám, kterých se dotýká dlužníkův úpadek, a dále došlo k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení věřitelů dlužníka.¹⁶ Předmětem zákona je také oddlužení dlužníka,¹⁷ kterému je v zákoně věnována Hlava V - § 389 - § 418.

InsZ postihuje celou oblast dlužníkovu majetku a za podmínek vymezených zákonem i částečně vlastnictví majetku třetích osob. Poté, co je rozhodnuto o úpadku či hrozícím úpadku, je nutné rozhodnout o způsobu řešení úpadku tak, aby ve vztahu dlužníka a věřitele došlo k příznivému řešení majetkových vztahů. Zákon klade důraz na **poměrné uspokojení věřitelů**, tento pojem musíme vykládat jako rovné, nikoli částečné. Jedná se o propojení jedné ze zásady insolvenčního řízení, konkrétně zásady § 5 písm. b) InsZ, která zní¹⁸ „*věřitelé, kteří mají podle tohoto zákona zásadně stejné nebo obdobné postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti.*“

3.3 PROCESNÍ SUBJEKTY V INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ

Procesní subjekty jsou vymezeny v rámci InsZ, pro účely insolvenčního řízení. Dle InsZ jsou subjekty insolvenčního řízení insolvenční soud, dlužník, věřitelé, kteří uplatňují svá práva vůči dlužníku, státní zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení nebo incidenčního sporu¹⁹ a likvidátor dlužníka. Výčet procesních subjektů nalezneme v § 9 InsZ.

V následujícím schématu jsou znázorněny hlavní subjekty insolvenčního řízení.

¹⁴ Úpadek dlužníka je definován v § 3 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb.: „Dlužník je v úpadku, jestliže má více věřitelů a peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopen plnit (dále jen „platební neschopnost“).

¹⁵ S hrozícím úpadkem dle § 3 odst. 4 zákona č. 182/2006 Sb. se dlužník potýká, pokud lze předpokládat na základě daných okolností, že dlužník není schopen splácet podstatnou část svých závazků řádně a včas.

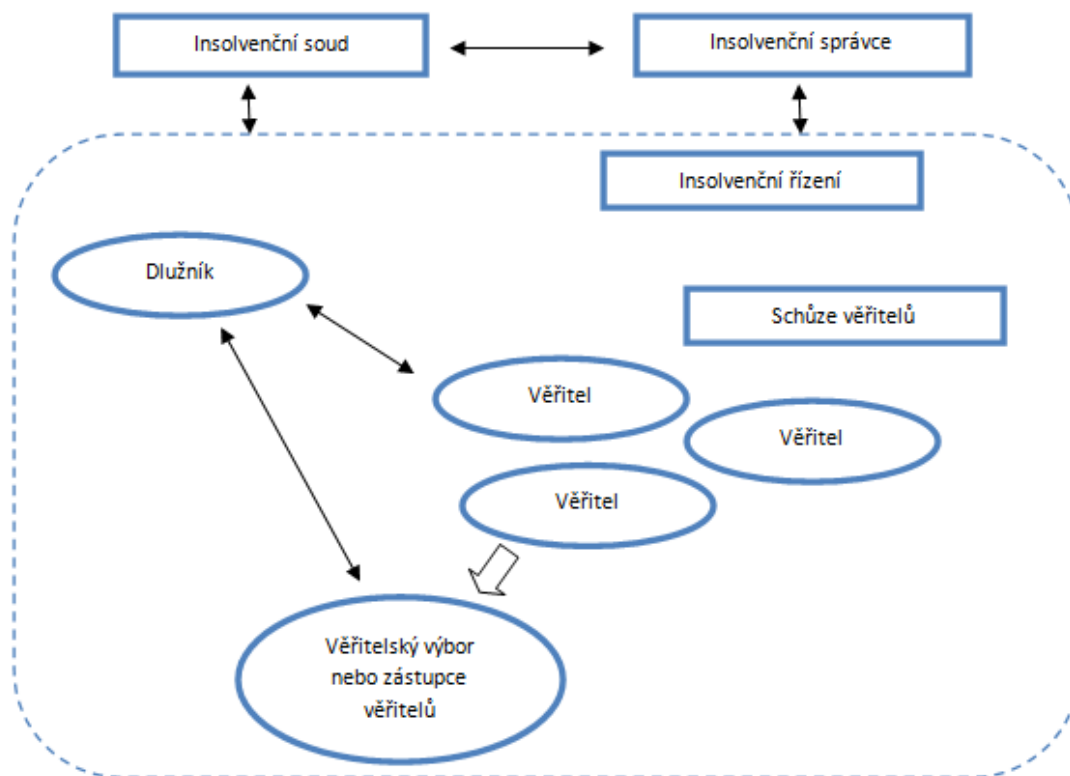
¹⁶ § 1 písm. a) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ § 1 písm. b) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸ KOZÁK J., DADAM A., PACH L., *Insolvenční zákon. Komentář. 3. Vydání.* 2016, s. 2

¹⁹ Incidenční spory budou podrobně rozebrány v kapitole č. 3.9.

Schéma č. 1 - Subjekty insolvenčního řízení

Zdroj: HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. 2013, s. 14, vlastní zpracování

3.3.1 Insolvenční soud

Pod pojmem insolvenční soud můžeme chápat pro účely insolvenčního řízení takový soud, u kterého probíhá insolvenční řízení. Prvoinstančním soudem je vždy krajský soud, jak je uvedeno v § 7a) InsZ.²⁰ Jako soudy prvního stupně rozhodují krajské soudy v insolvenčním řízení, v incidenčních sporech, ve sporech o náhradu škody nebo jiné újmy vzniklé porušením povinnosti podat insolvenční návrh, újmy, ke které došlo zahájením insolvenčního řízení, nebo z důvodu opatření, která byla přijata během řízení. Dále insolvenční soud rozhoduje ve věcech týkající se vztahu mezi dlužníkem

²⁰ HÁSOVÁ a kol. *Insolvenční zákon. Komentář 2*. Vydání. 2014, s. 61

a insolvenčním správcem, které se týkají majetku patřícího do majetkové podstaty,²¹ kterou disponuje dlužník.²²

Úloha insolvenčního soudu spočívá ve vydávání rozhodnutí, které ukládá nebo předpokládá zákon a také dohlíží na postup a činnost ostatních procesních subjektů. S tímto se pojí také rozhodování o záležitostech, které se těchto subjektů týkají. Takto specifikovaná činnost je nazývána dohlédací činností.²³ V rámci dohlédací činnosti soud rozhoduje o záležitostech týkajících se průběhu insolvenčního řízení, koná opatření, která zajišťují jeho účel, a ukládá povinnosti, které subjekty řízení musejí v rámci své činnosti plnit. Při výkonu dohlédací činnosti má insolvenční soud právo žádat o zprávy s vysvětlením postupu insolvenčního správce, může provádět potřebná šetření, dávat správci různé pokyny a také nahlížet do jeho účtů. V neposlední řadě může také uložit správci, aby vyžádal od věřitelského výboru stanoviska k různým otázkám apod.²⁴

Obecně lze říci, že insolvenční soud zaštiťuje celé řízení a dohlíží na dodržování legislativních pravidel a správnost průběhu.

3.3.2 Účastníci řízení

Pokud vymezíme účastníky řízení, kteří též patří do skupiny procesních subjektů, dle InsZ hovoříme o dlužníku a věřitelích, kteří vůči dlužníku uplatňují své právo.²⁵ Můžeme říci, že pojem účastníci řízení představují užší vymezení než pojem procesní subjekty.²⁶

Účastníci řízení mohou být rozšířeni i o jiné osoby, než jsou přihlášení věřitelé. Jedná se o osoby, které uplatňují své právo v rámci insolvenčního řízení, ovšem jen po dobu, kdy insolvenční soud jedná a rozhoduje o tomto právu.²⁷ Pokud hovoříme o incidenčních sporech, zde jsou účastníky řízení žalobce a žalovaný, není-li stanoveno

²¹ Majetkovou podstatou je myšlen pro účely InsZ majetek dlužníka, který je určený pro uspokojení jeho věřitelů dle § 2 písm. e) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů.

²² § 7a) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

²³ § 10 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

²⁴ § 11 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

²⁵ § 14 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

²⁶ HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. 2013, s. 14

²⁷ § 15 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

jinak.²⁸ Vedlejší účastenství není v insolvenčním řízení přípustné²⁹, pokud se ovšem nejedná o incidenční spor, kde to přípustné je.

V insolvenčním řízení vstup do řízení³⁰ ani záměna účastníka řízení³¹ nejsou povoleny.³²

Účastníkem řízení může být také nabyvatel pohledávky, pokud nastane skutečnost, kdy v průběhu insolvenčního řízení dojde k převodu či přechodu přihlášené pohledávky z původního věřitele na nabyvatele. V takovémto případě je důležité, aby původní věřitel neztratil způsobilost být účastníkem řízení. Soud rozhodne o postoupení pohledávky na základě návrhu věřitele a také na základě písemného souhlasu nabyvatele pohledávky. Pokud se nejedná o převod nebo přechod pohledávky na základě právního předpisu, dokládá se buď veřejnou listinou,³³ nebo listinou, na které jsou podpisy osob s ověřenou pravostí.³⁴

3.3.2.1 Dlužník

Dlužník je v obecné rovině charakterizován jako „*strana závazkového právního vztahu, která je povinna splnit dluh, tj. poskytnout druhé straně (straně věřitelské, věřiteli) příslušné plnění, se nazývá strana dlužnická. Na této straně stojí dlužník, resp. dlužníci, může jím být fyzická osoba, právnická osoba (i stát). Pokud na straně dlužnické vystupuje více dlužníků, jde o společný dluh (společný závazek).*“³⁵

²⁸ § 16 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

²⁹ § 14 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

³⁰ „Na návrh žalobce může soud připustit, aby do řízení přistoupil další účastník. Souhlasu toho, kdo má takto do řízení vstoupit, je třeba, jestliže má vystupovat na straně žalobce“. § 92 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., OSŘ, ve znění pozdějších předpisů

³¹ „Na návrh žalobce může soud se souhlasem žalovaného připustit, aby žalobce nebo žalovaný z řízení vystoupil a aby na jeho místo vstoupil někdo jiný. Má-li být takto zaměněn žalobce, je třeba, aby s tím souhlasil i ten, kdo má na jeho místo vstoupit.“ § 92 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., OSŘ, ve znění pozdějších předpisů

³² § 17 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

³³ „Listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o nařízení nebo prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno.“ § 134 zákona č. 99/1963 Sb., OSŘ, ve znění pozdějších předpisů

³⁴ § 18 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

³⁵ HENDRYCH, D. a kol., *Právní slovník*, 2001, s. 127

Pro účely insolvenčního řízení je dlužníkem jednak podnikatelský subjekt a také subjekt, který není podnikatelem (např. spotřebitel). Důležité je, aby se jednalo o osobu s právní subjektivitou³⁶.

3.3.2.2 Věřitel

Věřitelem se všeobecně rozumí „*strana závazkového právního vztahu (závazek), která je oprávněna požadovat splnění dluhu po straně dlužnické (dlužník), se nazývá strana věřitelská. Na této straně stojí věřitel, resp. věřitelé, může jím být fyzická osoba nebo právnická osoba (i stát), Pokud na věřitelské straně vystupuje více věřitelů, jde o společný závazek.*“³⁷

Díky přijetí insolvenčního zákona mají věřitelé, kteří uplatnili své právo přihlásit pohledávku do insolvenčního řízení, podstatný vliv na průběh insolvenčního řízení, jelikož na základě tohoto zákona došlo k posílení jejich postavení.³⁸ Svůj vliv uplatňují prostřednictvím věřitelských orgánů.

3.3.3 Insolvenční správce

Insolvenčním správcem se rozumí jednak fyzická osoba (dále jen FO), která je oprávněna k výkonu³⁹ činnosti insolvenčního správce, a rovněž také veřejná obchodní společnost nebo zahraniční společnost či zahraniční sdružení.⁴⁰ Insolvenční správce je vybírán ze seznamu insolvenčních správců. Tento seznam spravuje Ministerstvo spravedlnosti. Veškeré náležitosti tohoto seznamu upravuje zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích.⁴¹ Kromě insolvenčního správce mohou být v rámci insolvenčního řízení ustanoveni i další správci jako je předběžný správce, oddělený

³⁶ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zavádí pojem právní osobnost, který nahrazuje pojem právní subjektivita. Dle § 15 NOZ se jedná o způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti.

³⁷ HENDRYCH, D. a kol., *Právní slovník*, 2001, s. 1021

³⁸ HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. 2013, s. 16

³⁹ Povolení a zvláštní povolení FO pro výkon funkce insolvenčního správce je popsáno v § 6 zákona č. 312/2006 Sb. o insolvenčních správcích. Povolení je udělováno Ministerstvem spravedlnosti, kdy FO musí mít plnou způsobilost k právním úkonům, vysokoškolské vzdělání magisterského studijního programu, vykonanou zkoušku insolvenčního správce, bezúhonnost, odbornou praxi po dobu alespoň 3 let v souvisejícím oboru (právo, ekonomie, daňové poradenství, účetnictví, audit nebo řízení podniku) a také uzavřel smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu na vlastní náklady pro případ, že by vznikla škoda v souvislosti s výkonem funkce.

⁴⁰ § 2 zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů

⁴¹ § 21 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

insolvenční správce či zvláštní insolvenční správce.⁴² Zákon č. 312/2006 Sb. se také zmiňuje o hostujícím insolvenčním správci, který jako státní příslušník členského státu EU, členských států Dohody o evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederace a vykonává funkci insolvenčního správce v jiném členském státě, je oprávněn také vykonávat tuto činnost dočasně či příležitostně na území České republiky.⁴³ Přehled jednotlivých dělení insolvenčních správců nalezneme v následujícím schématu č. 2.

Schéma č. 2 - Insolvenční správce

Insolvenční správce	
Insolvenční správce (§ 21 a násl. InsZ, zákon o insolvenčních)	Běžný insolvenční správce – fyzická osoba nebo veřejná obchodní společnost, která je oprávněna vykonávat činnost insolvenčního správce.
	K výkonu funkce insolvenčního správce u dlužníka, u kterého je přípustná reorganizace, u bank, obchodníků s cennými papíry, centrálním deponitářem a dalšími subjekty dle § 3 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích je oprávněn pouze insolvenční správce se zvláštním povolením.
Hostující insolvenční správce (§ 21 InsZ, § 27 až 35 zákona o insolvenčních správcích)	Státní příslušník nebo společnost ze zemí EU, EHP nebo Švýcarska, jenž vykonává v některém z těchto států funkci insolvenčního správce a má v úmyslu vykonávat funkci insolvenčního správce na území ČR.
Předběžný správce (§ 27 a §112 InsZ)	Správce stanovený soudem k výkonu činností daných zákonem a povinností mu vymezených soudem před stanovením insolvenčního správce.
Zástupce insolvenčního správce (§ 33 InsZ)	Správce určený soudem za situace, je-li to účelné, pro případ, že by insolvenční správce nemohl ze závažných důvodů přechodně vykonávat svoji funkci.
Oddělený insolvenční správce (§ 34 InsZ)	Správce určený k realizaci úkonů, pro které je insolvenční správce vyloučen.
Zvláštní insolvenční správce (§ 35 InsZ)	Správce určený v případech, kdy je nutné v rámci insolvenčního řízení řešit zvláštní problematiku vyžadující určité odborné specializace.

Zdroj: HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. 2013, s. 28, vlastní zpracování

⁴² Hlava II, Díl 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁴³ § 2 odst. 3 zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů

Úkolem insolvenčního správce je vykonávat svou funkci svědomitě a s odbornou péčí tak, aby došlo ke spravedlivému uspokojení věřitelů v co nejvyšší míře. Správce je povinen upřednostnit společný zájem věřitelů před zájmy své či zájmy jiných osob.⁴⁴ Správce také poskytuje součinnost věřitelským orgánům, která je nutná k výkonu jejich funkce. Pokud je věřitelskými orgány požádán, musí se účastnit jejich jednání. Pokud není stanoveno jinak, musí také předkládat písemnou zprávu o stavu insolvenčního řízení věřitelským orgánům, a to jednou za 3 měsíce.⁴⁵

3.3.4 Další procesní subjekty

Dalšími procesními subjekty dle InsZ jsou státní zastupitelství a likvidátor dlužníka.

3.3.4.1 Státní zastupitelství a likvidátor dlužníka

Posledními procesními subjekty, které jsou uvedeny v InsZ, je státní zastupitelství a likvidátor dlužníka. Tyto dva subjekty jsou tímto zákonem označovány jako *další procesní subjekty*. Státní zastupitelství může vstoupit do insolvenčního řízení, do moratoria⁴⁶ či do incidenčního sporu.⁴⁷ Likvidátor dlužníka vykonává své kompetence v takovém rozsahu, v jakém nepřešly na insolvenčního správce. Likvidátor také poskytuje součinnost insolvenčnímu správci a obráceně, pokud je toto uloženo zákonem dlužníkovi.⁴⁸ Působnost ve výše uvedeném rozsahu likvidátor dlužníka vykonává od podání insolvenčního návrhu. Pokud se jedná o věřitelský insolvenční návrh, potom ji vykonává od rozhodnutí o úpadku.⁴⁹

⁴⁴ § 36 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁵ § 36 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁶ Cílem a smyslem moratoria je vyrovnání se dlužníka s věřiteli před proběhnutím celého insolvenčního řízení. Návrh na moratorium podává dlužník – podnikatel, a to do 7 dnů od podání svého insolvenčního návrhu. V případě, že návrh podal věřitel, potom činí lhůta 15 dní od podání věřitelova návrhu. Účinky moratoria nastávají od okamžiku zveřejnění v insolvenčním rejstříku. Doba moratoria je určena v návrhu, nejdéle je to však 3 měsíce. Během moratoria nelze vydat rozhodnutí o úpadku a účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení zůstávají zachovány. Díl 4 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁷ § 69 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ § 70 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹ § 70 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

3.4 PRŮBĚH INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ Z POHLEDU VĚŘITELE

Být účastníkem v insolvenčním řízení může být z hlediska orientace těžké jak pro dlužníka, tak věřitele, a to zejména pro ne právníky. Důležité je se zorientovat zejména ve lhůtách, které nejsou příliš dlouhé, a proto je vhodné se s nimi co nejdříve obeznámit, tak i se samotným procesem insolvenčního řízení. Zjištění práv a povinností je velmi podstatné. Věřitelé mají důležité postavení v insolvenčním řízení a mají na něj zásadní vliv. Mohou ovlivnit způsob řešení dlužníkového úpadku, zvolit osobu správce, schválit návrh na povolení reorganizace, který je podán věřitelem, a též volí způsob řešení povoleného oddlužení. Insolvenční řízení má tak několik etap, ovšem každé řízení je jiné a tím i průběh jednotlivých řízení. Z pohledu věřitele mají fáze insolvenčního řízení zpravidla následující posloupnost:

1. „zahájení insolvenčního řízení podáním insolvenčního návrhu,
2. lhůta k přihlášení pohledávky,
3. rozhodnutí o úpadku dlužníka,
4. přezkumné jednání,
5. schůze věřitelů,
6. rozhodnutí o způsobu řešení úpadku dlužníka,
7. realizace zvoleného způsobu řešení úpadku dlužníka,
8. skončení insolvenčního řízení“.⁵⁰

3.5 ZAHÁJENÍ INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ

Insolvenční řízení je zahájeno na návrh, a to dnem, kdy byl tento návrh doručen věcně příslušnému soudu. Návrh, který je podávám fyzicky, tedy v listinné podobě, musí obsahovat úředně ověřený podpis. Návrh podaný elektronicky musí být opatřen elektronickým podpisem, popřípadě zaslán přes datovou schránku. Při nesplnění těchto podmínek se k takovému návrhu nepřihlíží. Insolvenční návrh je oprávněn podat buď dlužník, nebo věřitel. V případě hrozícího úpadku pouze dlužník.⁵¹ Zahájení insolvenčního řízení je oznámeno soudem, konkrétně vyhláškou, a to maximálně do dvou

⁵⁰ Průběh insolvenčního řízení. In: *Justice.cz*: [online]. [cit. 2017-02-19]. Dostupné z: <http://insolvenčni-zakon.justice.cz/obecne-informace/veritel/prubeh-insolvenčního-řízení.html>

⁵¹ § 97 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

hodin od doručení návrhu na soud. Může dojít k situaci, kdy konec úředních hodin nebo dny pracovního volna soudu nedovolují vyhlášku zveřejnit. V tomto případě bude vyhláška o zahájení řízení zveřejněna do dvou hodin následujícího pracovního dne či po začátku úředních hodin. Vyhláška musí zahrnovat následující:

- a) označení insolvenčního soudu, který ji vydal,
- b) označení insolvenčního navrhovatele,
- c) označení dlužníka,
- d) údaj o okamžiku jeho zveřejnění v insolvenčním rejstříku,
- e) jméno a příjmení osoby, která ji vydala,
- f) den vydání.⁵²

Vyhláška se doručuje účastníkům řízení a nelze se proti ní odvolat.

Po zahájení insolvenčního řízení má insolvenční soud povinnost bez prodlení oznámit tuto skutečnost příslušným orgánům, jako je:

- finanční úřad v obvodu dlužníkovy sídla či bydliště,
- celní úřad v obvodu dlužníkovy sídla či bydliště,
- Úřad práce České republiky – na krajskou pobočku či pobočku pro hlavní město Prahu, v jejímž obvodu má dlužník zaměstnavatel sídlo či bydliště (pokud je bez sídla),
- příslušná okresní správa sociálního zabezpečení,
- obecný soud dlužníka,
- Česká národní banka v případech vymezených v § 102 odst. 1, písm. g),
- soud, správce daně, soudní exekutor nebo jiný orgán, u kterého dle doručených listin k insolvenčnímu návrhu probíhá řízení o výkonu rozhodnutí či exekuce na majetek dlužníka.⁵³

Vyjdou-li najevo údaje o dalších osobách, kterým má insolvenční soud povinnost oznámit skutečnost o zahájení insolvenčního řízení, a to po zahájení insolvenčního řízení,

⁵² § 101 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁵³ § 102 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

ale ještě před rozhodnutím o úpadku, soud tak učiní neprodleně po zjištění této skutečnosti.⁵⁴

Insolvenční řízení je zahájeno zveřejněním vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku. Se zahájením insolvenčního řízení jsou spojeny tyto účinky dle § 109 InsZ:

- lze-li uplatnit pohledávky či jiná majetková práva, která se týkají majetkové podstaty, přihláškou, potom nemohou být uplatněny v rámci insolvenčního řízení ve formě žaloby,
- věřitelovo právo na uspokojení ze zajištění z majetku dlužníka či majetku náležejícího do majetkové podstaty lze uplatnit či nově nabýt pouze za podmínek daných InsZ.,
- na majetek dlužníka či na majetek v jeho majetkové podstatě lze nařídít výkon rozhodnutí či exekuci, ale není možné ji provést. Jedná-li se o pohledávky za majetkovou podstatou či pohledávky postavené těmto na roveň, potom lze výkon rozhodnutí či exekuci provést na majetek v majetkové podstatě dlužníka dle rozhodnutí insolvenčního soudu, který se musí řídit § 203 odst. 5 InsZ a také se musí řídit omezeními dle tohoto rozhodnutí. *„Není-li dále stanoveno jinak, výkon rozhodnutí nebo exekuce se i nadále nařizuje nebo zahajuje a provádí proti povinnému,“*
- pokud má dlužník s věřitelem uzavřenou dohodu na výplatu srážek ze mzdy nebo jiných příjmů, nelze toto právo uplatnit, pokud se s nimi nakládá jako se mzdou či platem při výkonu rozhodnutí.⁵⁵ Mzda i plat náleží pro účely InsZ do majetkové podstaty dlužníka.

Uvedené účinky jsou významné pro další postup při uplatňování pohledávek věřitelů vůči dlužníkům. Zde je zapotřebí zdůraznit nutnost průběžného monitoringu insolvenčního rejstříku věřiteli, aby nedošlo zejména k propadu lhůt uplatnění pohledávek v insolvenčním řízení.

⁵⁴ § 102 odst. 4 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁵ §109 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

V § 2 InsZ jsou vymezeny některé základní pojmy, které se pojí s insolvenčním řízením. V písm. c) InsZ je stanoveno, že pro účely tohoto zákona se rozumí „*insolvenčním návrhem u insolvenčního soudu podaný návrh na zahájení insolvenčního řízení.*“

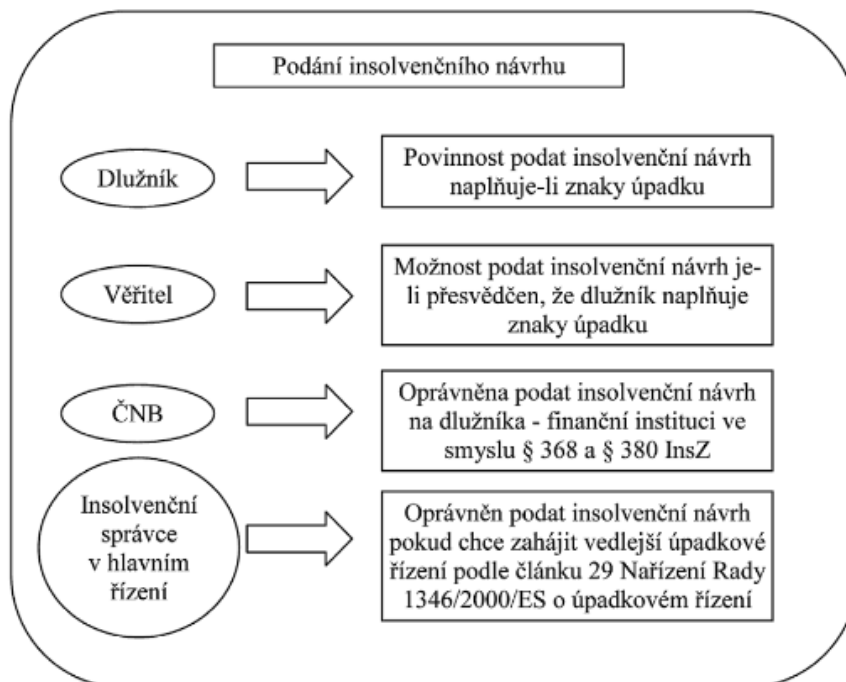
Návrh musí obsahovat jak obecné náležitosti podání dle § 42 odst. 4 OSŘ,⁵⁶ tak insolvenčního navrhovatele a dlužníka, případně i označení všech jejich zástupců. FO musí být označena jménem, příjmením a bydlištěm (sídlem) a zda je FO podnikající osobou, musí být uvedeno i její identifikační číslo. Jednalo by se o PO, potom musí být označena obchodní firmou nebo názvem, sídlem a identifikačním číslem. Navrhovatelem může být i stát, který v návrhu musí určit organizační složku státu, jež bude jednat se soudem v průběhu insolvenčního řízení.⁵⁷

V následujícím schématu č. 3 nalezneme subjekty, které mohou podat insolvenční návrh na dlužníka v insolvenčním řízení.

⁵⁶ § 42 odst. 4 OSŘ: „*Pokud zákon pro podání určitého druhu nevyžaduje další náležitosti, musí být z podání patrné, kterému soudu je určeno, kdo je činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsáno a datováno. Povinnost podpisu a datování se nevztahuje na podání v elektronické podobě podle zvláštního právního předpisu. Je-li účastník zastoupen advokátem, může být podpis advokáta nahrazen otiskem podpisového razítka, jehož vzor byl uložen u soudu, kterému je podání určeno. Podání v listinné podobě je třeba předložit s potřebným počtem stejnopisů a s přílohami tak, aby jeden stejnopis zůstal u soudu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis, jestliže je to třeba. Podání v jiných formách se činí pouze jedním stejnopisem. K podání učiněnému elektronicky lze připojit také všechny jeho přílohy v elektronické podobě.*“

⁵⁷ § 103 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

Schéma č. 3 - Podání insolvenčního návrhu

Zdroj: HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. 2013, s. 65

Insolvenční návrh musí obsahovat vymezení skutečností, dle kterých je zřejmý dlužníkuv úpadek nebo hrozící úpadek a také z těchto skutečností musí vyplývat oprávněnost takového návrhu. Pokud návrh nepředkládá sám dlužník, musí být soudu předloženy důkazy, které vymezují to, čeho se navrhovatel dožaduje.⁵⁸ Návrh musí být předložen s určitým počtem stejnopisů, aby každý, komu se má doručit, měl k dispozici jeden, včetně insolvenčního soudu. „*Stejnopis insolvenčního návrhu věřitele se doručuje pouze dlužníku, a to do vlastních rukou. Insolvenční návrh dlužníka se nedoručuje.*“⁵⁹

3.5.1 Náležitosti insolvenčního návrhu dlužníka

Insolvenční návrh, který podává sám dlužník, musí být opatřen přílohami, které jsou jeho povinnou součástí.

⁵⁸ § 103 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁹ § 103 odst. 4 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

Jedná se o

- seznam majetku včetně pohledávek,
- seznam závazků s uvedením věřitelů,
- seznam svých zaměstnanců,
- listiny dokládající úpadek či hrozící úpadek.⁶⁰

Listinami dokládající úpadek či hrozící úpadek se myslí smlouvy, platební rozkazy, či výpisy z bankovního účtu. Tedy veškeré listiny, dle kterých je možné identifikovat věřitele a výši závazku.

3.5.2 Věřitelský insolvenční návrh

V případě věřitelského insolvenčního návrhu je pozice věřitele odlišná od pozice dlužníka. Tato rozdílnost je dána mimo jiné i tím, že věřitel nemá veškeré informace a podklady o stavu dlužníkovy firmy či podniku, což jeho situaci ztěžuje. Další odlišnosti jsou pak uvedeny přímo v InsZ.⁶¹

3.5.2.1 Požadavky na předkládání věřitelského návrhu

Insolvenční návrh věřitele musí splňovat podmínky, které jsou stanoveny zákonem tak, aby soud mohl zahájit insolvenční řízení.

Ve věřitelově insolvenčním návrhu musí být splněny jak obecné obsahové náležitosti dané OSŘ, tak náležitosti speciální pro insolvenční řízení, které jsou popsány v § 103 InsZ a § 105 InsZ

Z výše uvedeného vyplývá, že věřitel ve svém insolvenčním návrhu musí popsat a doložit

- *„rozhodující skutečnosti, které osvědčují úpadek dlužníka,*
- *skutečnosti, ze kterých vyplývá oprávnění podat návrh,*
- *důkazy, kterých se insolvenční navrhovatel dovolává,*

⁶⁰ § 104 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁶¹ VODIČKA, K., *Věřitelský insolvenční návrh*. [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/veritelsky-insolvencni-navrh>

- musí z něj být patrné, čeho se jím insolvenční návrhovátelem domáhá.⁶²

Prokázání dlužníkovy úpadku

Vymezení dlužníkovy úpadku nalezneme v § 3 odst. 1 InsZ s tím, že dlužník je v úpadku, pokud má více věřitelů, peněžité závazky po lhůtě splatnosti déle jak 30 dnů a tyto závazky není schopen plnit (nachází se v platební neschopnosti) a také je v úpadku dle § 3 odst. 3, jestliže je předlužen.⁶³

Dle InsZ máme tedy dva druhy úpadku, a to v podobě předlužení a platební neschopnosti.⁶⁴ Věřitel tak musí prokázat, zda se dlužník opravdu v úpadku nachází, ovšem nedostatek informací o situaci dlužníka může jeho postup značně ztížit.

Prokazování dlužníkovy úpadku ve formě předlužení je velice obtížné z toho důvodu, že věřitel nemá potřebné údaje o hospodářské situaci dlužníka k osvědčení jeho úpadku v této formě.⁶⁵ Věřitel obvykle nemá informace o účetnictví dlužníka a může se tak spolehnout například na listiny dostupné v obchodním rejstříku jako je účetní závěrka apod.⁶⁶

Věřitel si musí zjistit informace o dalším z dlužníkových věřitelů, který má vůči dlužníku pohledávku více jak 30 dnů po lhůtě splatnosti a také, že tyto není schopen plnit. Zde opět nastává již zmiňovaný problém o věřitelově neinformovanosti. V případě platební neschopnosti jsou v rámci § 3 odst. 2 InsZ popsány případy, ze kterých lze dovodit platební neschopnost. Věřitel se tak ve svém návrhu může odkázat na vyvratitelné

⁶² Insolvenční návrh. In: *Justice.cz*: [online]. [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/veritel/insolvencni-navrh.html>

⁶³ O předlužení se jedná tehdy, jestliže souhrn závazků převyšuje hodnotu dlužníkovy majetku v případě, že má více věřitelů a je právnickou osobou či fyzickou – podnikatelem. § 3 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁴ § 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁵ MARŠÍKOVÁ, J. *Modelový příklad: Věřitelský návrh na zahájení insolvenčního řízení*. [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://e-learning.insolcentrum.cz/article/237>

⁶⁶ VODIČKA, K., *Věřitelský insolvenční návrh*. [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/veritelsky-insolvencni-navrh>

domněnky v tomto paragrafu při prokazování dlužníkovy neschopnosti plnit peněžité závazky.⁶⁷

„Má se za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky jestliže

- a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo*
- b) je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo*
- c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo*
- d) nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1, kterou mu uložil insolvenční soud.“⁶⁸*

Pokud bychom se zaměřili na písm. b), potom by věřitel podal insolvenční návrh až poté, co jeho pohledávka bude více jak 3 měsíce po lhůtě splatnosti a také by v návrhu uvedl jiného věřitele s pohledávkou více než 3 měsíce po lhůtě splatnosti. Dále už je na dlužníkovi, aby tyto věřitelovy domněnky u soudu zpochybnil či nikoliv.⁶⁹

Skutečnosti a důkazy, ze kterých vyplývá oprávnění podat návrh

Je-li insolvenčním navrhovatelem věřitel, potom musí soudu prokázat, že má splatnou pohledávku vůči dlužníku a musí k ní připojit přihlášku pohledávky. *„Podá-li insolvenční návrh věřitel, je povinen doložit, že má proti dlužníkovi splatnou pohledávku, a k návrhu připojit její přihlášku; jde-li o pohledávku, která se do insolvenčního řízení jinak nepřihlašuje, považuje se po rozhodnutí o úpadku za uplatněnou podle § 203.“⁷⁰* Věřitel by si měl důkladně rozmyslet, zda je její průkaznost vyhovující a může podat insolvenční návrh, jelikož insolvenční soud zprvu zkoumá, zda je legitimován k podání takového návrhu – zda má vůči dlužníku pohledávku. V případě, že navrhovatel dostatečně neprokáže existenci své pohledávky, insolvenční soud návrh zamítne, aniž by se blíže zabýval úpadkovou situací dlužníka. Dle judikatury je v rámci

⁶⁷ MARŠÍKOVÁ, J. *Modelový příklad: Věřitelský návrh na zahájení insolvenčního řízení*. [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://e-learning.insolcentrum.cz/article/237>

⁶⁸ § 47 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁹ MARŠÍKOVÁ, J. *Modelový příklad: Věřitelský návrh na zahájení insolvenčního řízení*. [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://e-learning.insolcentrum.cz/article/237>

⁷⁰ § 105 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

insolvenčního řízení vyloučeno, aby probíhalo rozsáhlé dokazovací řízení, s cílem prokázání navrhovatelovy pohledávky, v našem případě pohledávky věřitele.⁷¹

Čeho se věřitel domáhá

V insolvenční návrhu musí být také uvedeno, čeho se věřitel domáhá. Pokud by toto neučinil, insolvenční soud by mohl návrh zamítnout, a to i bez stanovení lhůty pro doplnění návrhu z důvodu vady dle § 128 InsZ. Toto může být splněno tím, že v návrhu bude výslovně formulovaný „***návrh na vydání usnesení, kterým bude zjištěn dlužníkům úpadek.***“⁷²

3.6 VĚŘITELSKÉ ORGÁNY

Věřitelskými orgány pro účely insolvenčního řízení jsou schůze věřitelů, věřitelský výbor a zástupce věřitelů. V rámci těchto orgánů může věřitel významně ovlivnit průběh insolvenčního řízení a uplatňovat svá práva, ovšem při dodržení základních principů insolvenčního řízení.

3.6.1 Schůze věřitelů

Schůze věřitelů (dále jen SV) je svolávána a řízena insolvenčním soudem, který ji svolává buď z vlastního podnětu, na základě žádosti insolvenčního správce, věřitelského výboru (dále jen VV) či alespoň dvou věřitelů, jejichž výše pohledávek⁷³ činí alespoň desetinu všech přihlášených pohledávek. SV je svolána insolvenčním soudem 30 dnů od podání žádosti na její konání, pokud není stanoven pozdější termín.⁷⁴ Osoby, které mají právo se schůze účastnit, jsou přihlášení věřitelé, dlužník, insolvenční správce a státní zastupitelství, pokud je účastníkem řízení. Pokud je dlužník zaměstnavatelem a tudíž má nějaké zaměstnance a působí u něj odborová organizace, potom tato organizace má také

⁷¹ MARŠÍKOVÁ, J. *Modelový příklad: Věřitelský návrh na zahájení insolvenčního řízení*. [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://e-learning.insolcentrum.cz/article/237>

⁷² VODIČKA, K., *Věřitelský insolvenční návrh*. [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/veritelsky-insolvenčni-navrh>

⁷³ U výše pohledávek platí, že na každou 1 Kč pohledávky připadá jeden hlas dle § 49 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁴ § 47 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

právo účastnit se SV. Je-li u dlužníka více odborových organizací, potom se schůze účastní ta, která má největší počet členů, nedohodnou-li se jinak.⁷⁵

Svolává-li se SV, insolvenční soud zveřejní vyhlášku v insolvenčním rejstříku. Ve vyhlášce musejí být uvedené náležitosti, které upřesňují konání schůze. Jedná se o

- místo konání,
- termín konání schůze,
- předmět jednání.

Pokud se SV koná na popud osob vyjmenovaných výše, nikoliv insolvenčního soudu, potom musím být ve vyhlášce ještě uvedena k předmětu jednání i záležitost, pro kterou byl návrh na svolání této schůze podán.⁷⁶

V průběhu SV může být projednáno pouze to, co bylo vytyčeno ve vyhlášce jako předmět jednání, případně se schůze může usnést na tom, co by mělo být obsahem jednání příště, ale pouze za předpokladu, že jsou přítomni všichni⁷⁷ věřitelé. Na první SV bývá vždy předmětem jednání volba VV a také usnesení věřitelů o případném odvolání ustanoveného insolvenčního správce z funkce, pokud se SV koná po přezkumném jednání a byl již insolvenční správce ustanoven. Dále se projednává zpráva insolvenčního správce o jeho dosavadní činnosti a pokud byl ustanoven prozatímní⁷⁸ věřitelský výbor, je projednávána i zpráva toho výboru o jeho dosavadní činnosti. Pokud ještě nebylo rozhodnuto o způsobu řešení dlužníkovra úpadku, je předmětem jednání první SV i tato otázka.⁷⁹

Aby se SV mohla usnést, je nutná prostá většina hlasů přítomných či řádně zastoupených věřitelů, což se odvíjí od výše jejich pohledávek - na každou 1 Kč pohledávky připadá jeden hlas.⁸⁰ Pokud je pohledávka rozdělena mezi více věřitelů, poté se musí dohodnout, kdo bude zastávat práva s ní spojená. Pokud nedojde ke vzájemné

⁷⁵ § 47 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁶ § 48 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁷ Věřitel, který hlasuje písemně, není brán jako přítomný dle § 48 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁸ O prozatímním věřitelském výboru více v kapitole 3.6.2.1

⁷⁹ § 48 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁰ § 49 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

dohodě, bude každý věřitel vykonávat práva náležející k jeho dílu pohledávky. Zde obecně platí stejný díl pohledávky pro každou z těchto osob.⁸¹

Hlasování probíhá na základě hlasovací lístku a hlasovat mohou všichni přítomní věřitelé. Může se hlasovat také písemně, na základě doručení hlasovacího lístku soudu. Podání musí být označeno jako „Hlasovací lístek“ a musí zahrnovat úředně ověřený podpis⁸² oprávněné osoby.

Koliduje-li usnesení SV s jejich společným zájmem⁸³, potom může insolvenční soud usnesení zrušit⁸⁴. Rozhodnutí o zrušení usnesení SV může insolvenční soud vydat pouze do doby, než tato schůze skončí, a to pouze na návrh insolvenčního správce nebo věřitele, který hlasoval proti tomuto usnesení.⁸⁵

3.6.2 Věřitelský výbor

Povinnost ustanovení věřitelského výboru (dále jen VV) je podmíněno počtem věřitelů přihlášených do insolvenčního řízení. Je-li jich přihlášeno více jak 50, potom vyvstává tato povinnost. Jejich členové a náhradníci jsou voleni SV. VV má 3 až 7 členů a každý z členů může mít svého náhradníka. O počtu členů VV rozhoduje SV. Výjimkou je, pokud způsobem řešení úpadku je oddlužení nebo konkurs. V tomto případě není nutná volba VV.⁸⁶ Ve VV mají být zastoupeni jak zajištění, tak nezajištění věřitelé. Počet členů výboru, kteří byli navrženi nezajištěnými věřiteli, musí být stejný nebo vyšší než počet členů navržený zajištěnými věřiteli. Členové a náhradníci, kteří byli navrženi nezajištěnými věřiteli, jsou voleni a také odvolávání nezajištěnými věřiteli, totéž platí pro věřitele zajištěné. Volbu a odvolání členů VV stvrzuje insolvenční soud.⁸⁷

⁸¹ § 49 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁸² § 50 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁸³ Společný zájem věřitelů definuje insolvenční zákon jako „zájem nadřazený jejich jednotlivým zájmům, je-li jeho cílem, aby zvolený způsob řešení úpadku byl pro ně spravedlivý a výnosnější než ostatní způsoby řešení úpadku; tím není dotčeno zákonem zaručené zvláštní postavení některých věřitelů.“⁸³ § 2 písm. j) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁴ To neplatí v případě uvedeném v § 29 odst. 1 a § 51 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů, pro usnesení schůze věřitelů o způsobu řešení dlužníkovy úpadku, o reorganizačním plánu, o a způsobu oddlužení.

⁸⁵ § 54 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁶ § 56 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁷ § 57 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

Pokud hovoříme o činnosti VV, potom není jistě žádným překvapením, že jeho hlavní náplní je vedle kooperace s insolvenčním správcem také ochrana společného zájmu věřitelů a s tím i podpora smyslu a poslání insolvenčního zákona. Jeho činnost je vymezena § 58 InsZ.

Pro ilustraci se jedná například o

- dohled nad činností insolvenčního správce a podpora v jeho činnosti,
- nahlížení do listin dlužníka ve stejné míře jako do nich může nahlížet insolvenční správce,
- průběžné schvalování výše a správnosti hotových výdajů insolvenčního správce a nákladů spojených se správou majetkové podstaty,
- nahlížení do účetnictví dlužníka a jiné evidence, která je vedena dle zvláštního předpisu apod.⁸⁸

Činnosti v rámci VV by měly být vykonávány jako činnost sboru, tudíž ze středu výboru je volen jeden předseda, jehož pravomocí je řídit a svolávat tyto schůze. Pokud nedojde ke zvolení předsedy, potom jej zvolí insolvenční soud z řad členů VV. Schůzi výboru může svolat jednak insolvenční soud, insolvenční správce, nebo se členové scházejí na základě vlastního podnětu. Rozhodování je prováděno většinou hlasů jeho členů s tím, že pokud se některý z členů nemůže účastnit, nechá se zastoupit svým náhradníkem. Jestliže je hlasování nerozhodné, rozhoduje v tomto případě hlas předsedy. VV je schopen se usnášet při přítomnosti nadpoloviční většiny svých členů nebo náhradníků⁸⁹.

InsZ umožňuje nechat se zastoupit v rámci VV jinou FO, která má způsobilost k právním úkonům. Zákon připouští, že členové či náhradníci se mohou nechat na své nebezpečí zastoupit, avšak náklady tímto vzniklé platí ze svého. Zástupnou osobou bývá zpravidla advokát. Pokud se jedná o jinou osobu, může jednat pouze osobně.⁹⁰ „*Nepůjde-li o advokáta, musí tento zástupce jednat pouze osobně (tj. že nemůže dále zmocnit jinou*

⁸⁸ § 58 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁹ § 58 odst. 3, zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁰ § 58 odst. 4, zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

osobu k svému zastupování.) Náklady zastoupení jsou osobními výdaji věřitele a nelze je hradit z majetkové podstaty.⁹¹

Za členy a náhradníky lze považovat pouze věřitele přihlášené v insolvenčním řízení, kteří vydali souhlas ke svému zvolení. Pokud by se členem či náhradníkem stala PO, potom musí insolvenčnímu soudu sdělit, která FO bude jednat jejím jménem. Členem ani náhradníkem se nemůže stát osoba, u které by bylo možné pochybovat o podjatosti. Pokud by soud pochyboval o důvěryhodnosti či způsobilosti osoby, poté nepotvrdí volbu člena či náhradníka VV.⁹²

Členové a náhradníci musejí vykonávat svou funkci svědomitě a postupovat tak, aby nedošlo k porušení povinností a tím ke škodě či způsobení újmy nedbalým a neodborným výkonem své funkce. Věřitelé v tomto postavení musejí ze zákona upřednostnit společný zájem věřitelů před zájmy vlastními i jiných osob. Mají také právo na náhradu nutných výdajů, které se pojí s výkonem jejich funkce, i na přiměřenou odměnu. Výši odměny určuje insolvenční soud. V případě, že VV využívá služeb různých specializovaných odborníků tj. právníků, ekonomů a jiných odborníků, náklady s tímto spojené mohou být se souhlasem soudu hrazeny z majetkové podstaty dlužníka. Pokud soud rozhodne kladně po zohlednění podstatných okolností⁹³, jedná se o pohledávku za majetkovou podstatou.⁹⁴

„Funkce člena nebo náhradníka věřitelského výboru zaniká jeho odvoláním z funkce, odstoupením z funkce nebo ukončením jeho účasti v insolvenčním řízení.“⁹⁵ Dochází-li k postoupení dle § 18, potom přechází i na nabyvatele pohledávky také členství ve VV. Toto neplatí, pokud pohledávku nabylo více osob. Insolvenční soud může také odvolat člena či náhradníka, a to i bez návrhu, pokud nedodržel či zanedbal povinností.⁹⁶

⁹¹ MARŠÍKOVÁ, J. *Insolvenční zákon: s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy, ve znění zákonů č. 69/2011 Sb. a č. 73/2011 Sb.*, 2011, s. 110

⁹² § 59 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁹³ Soud rozhoduje, zda náklady byly vynaloženy účelně, porovnání jejich rozsahu s celkovým rozsahem majetkové podstaty a také přínos pro majetkovou podstatu. § 60 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁴ § 60 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁵ § 62 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁶ § 63 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

3.6.2.1 Prozatímní věřitelský výbor

Prozatímní věřitelský výbor (dále jen PVV) je jmenován insolvenčním soudem. Tento výbor je jmenován ještě předtím, než je ustanoven VV a než jsou zvoleni jeho členové či náhradníci, a to i před první schůzí věřitelů a před rozhodnutím o úpadku. Insolvenční soud jmenuje PVV bez prodlení v případě, že o to požádá dlužník, přihlášený věřitel či předběžný správce.⁹⁷ Zdali to situace dovolí, insolvenční soud jmenuje PVV tak, aby zahrnoval jak zajištěné, tak nezajištěné věřitele. O tom, zda bude ponechána funkce PVV se rozhoduje na první SV. Činnost PVV je ukončena hned poté, co insolvenční soud potvrdí VV ustanovený SV.⁹⁸

3.6.2.2 Insolvenční soud jako věřitelský výbor

Nastane-li situace, kdy poklesne počet členů VV v průběhu insolvenčního řízení, a to na méně než 3 nebo pod většinu, potom se funkce VV zhostí soud do doby nové volby či doplňující volby členů. Operace, které insolvenční soud provádí jako VV, musejí být řádně označeny.⁹⁹

3.6.3 Zástupce věřitelů

§ 68 InsZ upravuje volbu zástupce věřitelů:

- (1) *„Není-li volba věřitelského výboru povinná, může schůze věřitelů místo něho zvolit zástupce věřitelů a jeho náhradníka.“*
- (2) *„Ustanovení o věřitelském výboru platí pro zástupce věřitelů a jeho náhradníka obdobně.“*

Jak bylo zmíněno výše, povinnost ustanovení VV je v případě přihlášení více jak 50 věřitelů do insolvenčního řízení. Pokud je situace opačná, věřitelé mají možnost volby, zda ustanoví VV či zástupce věřitelů včetně s jeho náhradníkem. Věřitelé se rozhodují dle vlastního uvážení, na kolik je ustanovení VV hospodárné a účelné při nízkém počtu věřitelů a zda není tedy lepší zvolit pouze zástupce. Jsou zde i výjimky, kdy lze zástupce

⁹⁷ § 61 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁸ § 62 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

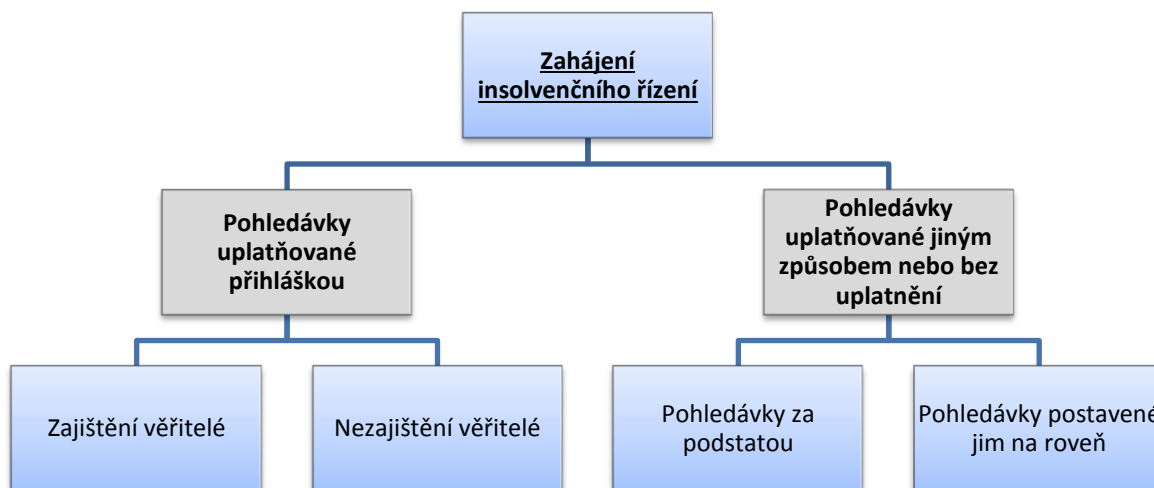
⁹⁹ § 66 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

věřitelů zvolit i při vyšším počtu než 50 věřitelů, a to při nepatrném konkurzu či oddlužení.¹⁰⁰

3.7 UPLATŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK VĚŘITELŮ V INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ

Schéma č. 4 znázorňuje rozdělení pohledávek dle jejich uplatňování u insolvenčního soudu. Zajištění i nezajištění věřitelé své pohledávky uplatňují prostřednictvím přihlášky, kdežto pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky postavené jim na roveň se přihláškou neuplatňují, ale nárokují se přímo u osoby s dispozičním oprávněním, nejčastěji u insolvenčního správce.

Schéma č. 4 - Typy pohledávek z hlediska jejich uplatňování

Zdroj: LANDA M., *Ekonomika insolvenčního řízení*, 2009, s. 89, vlastní zpracování

Věřitelé uplatňují svá práva v insolvenčním řízení prostřednictvím přihlášek pohledávek (s výjimkou pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených). Věřitel podává přihlášku u insolvenčního soudu, a to od doby zahájení insolvenčního řízení, až do uplynutí lhůty, která je stanovena rozhodnutím o úpadku.

¹⁰⁰ HÁSOVÁ a kol. *Insolvenční zákon. Komentář* 2. Vydání. 2014, s. 232

Pokud podá přihlášku později, není k ní v rámci řízení přihlíženo.¹⁰¹ Zde je namístě opětovně zdůraznit monitorování insolvenčního rejstříku.

Přihláška pohledávky, včetně příloh,¹⁰² se doručuje insolvenčnímu soudu ve dvou stejnopisech. V přihlášce musí být kromě obecných náležitostí podání také uveden důvod jejího vzniku – okolnosti a skutečnosti, za kterých pohledávka vznikla a její výše.¹⁰³ Za správnost údajů odpovídá sám věřitel.¹⁰⁴ Věřitel, který podal přihlášku do insolvenčního řízení a je považován za věřitele přihlášeného, může vzít svou přihlášku pohledávky v průběhu insolvenčního řízení kdykoliv zpět.¹⁰⁵ Přihláška pohledávky je podávána prostřednictvím formuláře, jehož náležitosti jsou upraveny prováděcím právním předpisem.¹⁰⁶

Vyjde-li při přezkoumání skutečné výše přihlášené pohledávky najevo, že skutečná hodnota pohledávky je menší než 50 % přihlášené výše, potom se k ní v řízení nepřihlíží.¹⁰⁷ Věřitelé by tak měli poctivě přihlašovat své pohledávky, aniž by je nadhodnocovali a nebyl tak důvod k jejich zamítnutí a nepřipravili se tím o účast v insolvenčním řízení. V tomto případě soud přihlášku odmítne v souladu s §185 InsZ.

Pokud dojde k odmítnutí přihlášky pohledávky, věřitel může podat proti tomuto odvolání. Rozhodnutí o odmítnutí přihlášky se doručuje zvlášť věřiteli, dlužníku a insolvenčnímu správci.¹⁰⁸

3.7.1 Přednostní pohledávky

V insolvenčním řízení se můžeme setkat také s tzv. pohledávkami „zapořadovacími“, které mohou být hrazeny v průběhu insolvenčního řízení,

¹⁰¹ § 173 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰² V přílohách by měly být uvedeny dokumenty, na nichž se zakládá právo věřitele uplatnit přihlášku pohledávky v insolvenčním řízení. § 177 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

¹⁰³ § 176 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁴ § 177 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁵ § 184 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁶ § 176 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁷ § 178 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁸ § 185 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

a to po rozhodnutí o úpadku v plné výši.¹⁰⁹ Obecně můžeme říci, že se jedná o pohledávky spojené se správou majetku. Jedná se o

1) pohledávky za majetkovou podstatou (§ 168 InsZ)

- *které vznikly po zahájení insolvenčního řízení či vyhlášení moratoria*

Jedná se např. o náhradu hotových výdajů předběžného insolvenčního správce, náhradu nutných výdajů a odměnu členů a náhradníků VV či likvidátora jmenovaného soudem.

- *které vznikly po rozhodnutí o úpadku*

Jako příklad můžeme uvést hotové výdaje a odměnu insolvenčního správce, náklady spojené s udržováním a správou majetkové podstaty dlužníka či daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění.

2) pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou (§ 169 InsZ)

Příkladem jsou pracovně právní pohledávky zaměstnanců dlužníka (pokud není stanoveno zákonem jinak), pohledávky věřitelů na náhradu škody způsobené na zdraví či na výživné ze zákona.

Tyto pohledávky nejsou přihlašovány prostřednictvím přihlášky pohledávky, ale nárokují se přímo u insolvenčního správce. Jejich úhrada se provádí průběžně během řízení a v nejlepším případě ihned po splatnosti, pokud to prostředky majetkové podstaty dovolí.¹¹⁰

3.7.2 Nepřednostní pohledávky

Další skupinou jsou pohledávky, které můžeme označit jako nepřednostní a jsou uplatňovány přihláškou pohledávky. Vznikly ještě před rozhodnutím o úpadku. Jejich uspokojování je poměrné, a to v závislosti na způsobu řešení úpadku.¹¹¹

¹⁰⁹ § 169 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁰ MARŠÍKOVÁ J., *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 2009, s. 63

¹¹¹ MARŠÍKOVÁ J., *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 2009, s. 63

Jedná-li se o pohledávku, která již byla u soudu uplatněna, či o **vykonatelnou** pohledávku, a to i o tu, která je vymáhána výkonem rozhodnutí či exekucí, je i takovouto pohledávku nutno v rámci insolvenčního řízení přihlásit.¹¹² V případě vykonatelné pohledávky musí věřitel v přihlášce uvést okolnosti, které potvrzují vykonatelnost¹¹³ a v příloze přiložit veřejnou listinu, která potvrdí věřitelovo tvrzení o vykonatelnosti.¹¹⁴ Přihlásit lze i pohledávku **nesplatnou** či **vázanou na podmínku**. Pohledávky vázané na splnění rozvazovací podmínky jsou v insolvenčním řízení pokládány za **nepodmíněné**, dokud nedojde ke splnění rozvazovací podmínky.¹¹⁵ Na pohledávky, které jsou naopak vázané na splnění odkládací podmínky, nemá začátek insolvenčního řízení žádný vliv.¹¹⁶ Tyto pohledávky jsou označovány jako **podmíněné** a k podmínce se přihlíží do jejího splnění¹¹⁷

3.7.3 Pohledávky zajištěných věřitelů

Třetí skupinou jsou pohledávky zajištěných věřitelů, také s uplatněním práva přihláškou pohledávky a s uspokojováním pohledávky přednostně z výtěžku zpeněžení zástavy,¹¹⁸ viz níže.

Zajištěný věřitel je definován dle InsZ jako *„věřitel, jehož pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty, a to jen zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění anebo obdobným právem podle zahraniční právní úpravy.“*¹¹⁹

V případě zajištěného věřitele v insolvenčním řízení, který uplatňuje své právo přihláškou pohledávky, musí být v tomto dokumentu označeno, že se jedná o zajištěnou pohledávku, uvedeno, za jakých okolností pohledávka vznikla a také doloženy dokumenty, které její vznik osvědčují. Tyto podmínky platí i pro zajištěné věřitele, kteří mohou být

¹¹² § 173 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹¹³ § 174 odst. 4 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁴¹¹⁴ § 177 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁵ „Do splnění rozvazovací podmínky se tedy v insolvenčním řízení k existenci této podmínky vůbec nepřihlíží.“ KOZÁK J., DADAM A., PACH L., *Insolvenční zákon. Komentář. 3. Vydání.* 2016, s. 616

¹¹⁶ § 173 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁷ KOZÁK J., DADAM A., PACH L., *Insolvenční zákon. Komentář. 3. Vydání.* 2016, s. 616

¹¹⁸ MARŠÍKOVÁ J., *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele.* 2009, s. 63

¹¹⁹ § 2 písm. g) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

uspokojení v rámci insolvenčního řízení pouze z předmětu zajištění.¹²⁰ Zaměříme-li se konkrétně na obsah přihlášky pohledávky, věřitel musí výslovně uvést, zda právo na uspokojení ze zajištění uplatňuje, či nikoliv. Dále musí v přihlášce vyznačit období, kdy pohledávka vznikla a také druh zajištění. Pokud by tyto povinné náležitosti nebyly označeny, potom se má za to, že právo na uspokojení ze zajištění nebylo v insolvenčním řízení uplatněno.¹²¹

Zajištění věřitelé se uspokojují z předmětu zajištění¹²², a to jejím zpeněžením v rozsahu zajištění, není-li stanoveno zákonem jinak. Pořadí, v jakém jsou zajištění věřitelé uspokojováni, záleží na době, kdy vzniklo zástavní právo či vzniklo zajištění, pokud se zajištění věřitelé nedohodnou jinak písemně.¹²³ Nechá-li se vypracovat po rozhodnutí o úpadku znalecký posudek a částka ve znaleckém posudku bude nižší než přihlášená částka, potom se tento rozdíl bere za pohledávku nezajištěnou. Pohledávky zajištěných věřitelů v dalším pořadí jsou brány jako nezajištěné v plné výši.¹²⁴ Zvláštní pozornost věnuje InsZ také vykonatelným pohledávkám zajištěných věřitelů spojených s trestným činem, a to v § 167 odst. 2 InsZ.

Poté, co insolvenční správce zpeněží předmět zajištění, dojde k zániku zajištění pohledávky, a to i pokud zajištěný věřitel přihlášku pohledávky neuplatnil v insolvenčním řízení.¹²⁵ Byl-li předmět zajištění uvedený v některém veřejném či neveřejném seznamu s uvedením vlastnictví či jiných práv k tomuto předmětu, musí insolvenční správce vystavit potvrzení nabyvateli pohledávky o zániku zajištění.¹²⁶

Vyjde-li při přezkoumání hodnoty zajištění přihlášené pohledávky najevo, že věřitel má nárok na uspokojení z předmětu zajištění menší než 50 % nebo pokud uvedl v přihlášce jiné pořadí než na které má nárok, potom se k uspokojení pohledávky ze zajištění v řízení nepřihlíží.¹²⁷

¹²⁰ § 166 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹²¹ § 174 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹²² Zpeněžení věci, práva pohledávky či jiné majetkové hodnoty. § 167 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹²³ § 167 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁴ § 167 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁵ § 167 odst. 4 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁶ § 167 odst. 5 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁷ § 179 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

3.7.4 Pohledávky neuspokojované v insolvenčním řízení

Pohledávky, které nejsou v rámci tohoto řízení uspokojovány a nelze je tak přihlásit do insolvenčního řízení, jsou např. úroky z prodlení a poplatky z prodlení pohledávek přihlášených věřitelů, které vznikly až po rozhodnutí o úpadku a v této době došlo také k jejich přírůstku, či pohledávky věřitelů z darovacích smluv.¹²⁸

3.8 PŘEZKUM PŘIHLÁŠENÝCH POHLEDÁVEK VĚŘITELŮ

Insolvenční soud vyzve v rozhodnutí o úpadku věřitele, aby přihlásili do insolvenčního řízení své pohledávky. Lhůta pro přihlášení pohledávek závisí na způsobu řešení úpadku.

Obecná lhůta pro přihlášení pohledávek věřitelů je 2 měsíce¹²⁹ a v případě vydání usnesení o úpadku spojené s povolením oddlužení je lhůta 30 dnů¹³⁰ od zveřejnění usnesení v insolvenčním rejstříku.

3.8.1 Přezkum pohledávek insolvenčním správcem

Insolvenční správce přezkoumá přihlášky pohledávek věřitelů včetně dodaných listin a vyzve dlužníka k vyjádření. Může k přezkumu využít i součinnost orgánů, které jsou povinné součinnost poskytnout. Pokud má přihláška pohledávky věřitele nějaké vady nebo neobsahuje podstatné náležitosti, insolvenční správce vyzve věřitele k doplnění či opravě, a to zpravidla do 15 dnů od upozornění věřitele na vady. Věřitel musí být poučen, jak má opravu provést a také o tom, že v případě neopravení vad k přihlášce nebude přihlíženo.¹³¹ V takovém případě soud přihlášku odmítne v souladu s §185 InsZ.

Insolvenční správce sestaví seznam přihlášených pohledávek, ve kterém uvede, které přihlášky jsou popřeny. Přihlášky zajištěných věřitelů se uvádějí zvlášť. V seznamu musí být každý věřitel řádně identifikován včetně výše, pořadí pohledávky a důvodu vzniku. U zajištěných věřitelů se ještě uvádí způsob zajištění. Zvlášť se také vyznačují pohledávky podmíněné a vykonatelné.¹³² Seznam je správcem sestaven tak, aby mohl být

¹²⁸ § 170 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁹ § 136 odst. 2 písm. d) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁰ § 136 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹³¹ § 188 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹³² § 189 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

zveřejněn v insolvenčním rejstříku nejpozději 15 dnů před dnem přezkumného jednání. Pokud se přezkumné jednání koná méně než 30 dnů po uplynutí lhůty pro podání přihlášek věřitelů, potom musí být seznam zveřejněn nejpozději 10 dnů před přezkumným jednáním.¹³³

3.8.2 Přezkumné jednání

Přihlášené pohledávky se přezkoumávají na přezkumném jednání dle seznamu přihlášených pohledávek vypracovaného insolvenčním správcem. Přezkumné jednání svolává soud. Místo a termín konání je určeno v rozhodnutí o úpadku vydaném soudem, které se doručuje dlužníku a insolvenčnímu správci do vlastních rukou a poučí je o povinnosti účastnit se tohoto jednání.¹³⁴ V praxi se ve většině případů doručují insolvenčnímu správci listiny od insolvenčního soudu do vlastních rukou prostřednictvím datové schránky.

Insolvenční správce může až do konce přezkumného jednání měnit své stanovisko k pohledávkám ve vypracovaném seznamu. Věřitel může měnit pouze výši své pohledávky, a to do doby jejího zjištění, nejdéle však do konce přezkumného jednání.¹³⁵ Důvod vzniku pohledávky ani pořadí již věřitel změnit nesmí.¹³⁶

Výsledek z přezkumného jednání je zapsán insolvenčním správcem do seznamu přihlášek pohledávek, který bude zveřejněn spolu s Protokolem z přezkumného jednání v insolvenčním rejstříku.¹³⁷

3.8.2.1 Zjištění vykonatelných a nevykonatelných pohledávek

Aby byla přihlášená pohledávka věřitele zjištěna, jsou zákonem stanoveny definice, kdy k zjištění dochází. Přihláška pohledávky věřitele je zjištěna ve chvíli, kdy ji nepopřel přihlášený věřitel ani insolvenční správce. V případě, že pohledávku popřel věřitel, ale insolvenční soud tomuto popření nevyhověl, pohledávka je také zjištěna. Dále v případě, pokud insolvenční správce nebo věřitel vezme popření zpět a také pokud bylo

¹³³ § 189 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁴ § 190 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁵ § 192 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁶ Pohledávky a jejich přihlášení. In: *Justice.cz*: [online].[cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://insolvenni-zakon.justice.cz/obecne-informace/veritel/pohledavky-a-jejich-prihlaseni-.html>

¹³⁷ 197 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

soudem rozhodnuto ve sporu o pravost, výši nebo pořadí ve prospěch zjištění.¹³⁸ Ke zjištění vykonatelné pohledávky dochází také v případě, že insolvenční správce nepodal včas žalobu o popření nebo pokud soud tuto žalobu zamítl či došlo ke skončení řízení jinak, než rozhodnutím v této věci.¹³⁹

3.8.2.2 Popření přihlášených pohledávek věřitelů

V insolvenčním řízení může docházet k popěrnému úkonu přihlášených pohledávek, a to ze strany věřitele, dlužníka či insolvenčního správce.

Druhy popření pohledávky dle InsZ

Popření pohledávek v insolvenčním řízení může být trojího charakteru. Popření pravosti, popření výše a popření pořadí.

- **Popření pravosti (§ 193 InsZ)**

Pokud je popírána pravost pohledávky, potom se namítá, že „*pohledávka nevznikla nebo že již zcela zanikla anebo že se zcela promlčela.*“

Popřením pravosti pohledávky je myšleno její celé zaniknutí, nikoliv její části. Byla-li by popřena jen část, potom bychom hovořili o popření výše dle § 194 InsZ. Příkladem je zánik v části nároku díky částečné úhradě. V praxi také dochází k popření ze strany insolvenčního správce či dlužníka, kdy pravost i výše jsou popřeny souběžně.¹⁴⁰

- **Popření výše (§194 InsZ)**

Při popření výše je namítáno, že dlužník má menší závazek, než je částka přihlášená v přihlášce pohledávky. Současně s tímto tvrzením musí být uvedena skutečná výše pohledávky.

V insolvenčním řízení není dovoleno, aby ten, kdo provádí popření, tvrdil, že pohledávka má být vyšší, než je uvedeno v přihlášce pohledávky. Insolvenční řízení

¹³⁸ § 201 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁹ § 201 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁰ KOZÁK J., DADAM A., PACH L., *Insolvenční zákon. Komentář. 3. Vydání.* 2016, s. 708

je totiž postaveno na dispoziční zásadě, kdy se vychází z částky uvedené v přihlášce pohledávky věřitele.¹⁴¹

- **Popření pořadí (§ 195 InsZ)**

V rámci popření pořadí se namítá „že pohledávka má méně výhodné pořadí, než je pořadí uvedené v přihlášce pohledávky, nebo je-li popíráno právo na uspokojení pohledávky ze zajištění.“ Popírající subjekt musí také uvést pořadí, v jakém by měla být pohledávka uspokojena.

Účinky popření pohledávky

Dle InsZ nemá

1. popření výše pohledávky vliv na pořadí,
2. popření pořadí nemá vliv na pravost či výši pohledávky,¹⁴²
3. bylo-li popřeno právo na uspokojení ze zajištění věřitele, jehož pohledávka může být uspokojena pouze z majetku k zajištění, potom je na toto nahlíženo jako na popření pravosti; pokud by byla popřena pouze část tohoto práva, potom je na to nahlíženo, jako na popření výše pohledávky.¹⁴³

Je důležité brát v úvahu odlišnosti jednotlivých druhů popření a také souvztažnosti mezi nimi.¹⁴⁴

3.8.2.2.1 Popření ze strany přihlášeného věřitele

Popření pohledávky přihlášeným věřitelem je upraveno § 200 InsZ. Věřitel může popřít pohledávku jiného věřitele s tím, že tento úkon musí obsahovat stejné náležitosti, jako by se jednalo o žalobu dle OSŘ. Popření musí být stylizováno tak, aby z něj bylo zřejmé, zda popírá výši, pořadí či pravost pohledávky. Popření se realizuje prostřednictvím formuláře, jehož podstatné náležitosti stanovuje prováděcí předpis.¹⁴⁵ Rozhodne-li se věřitel k popěrnému úkonu, potom musí formulář s popřením pohledávky doručit soudu nejpozději 3 pracovní dny před konáním přezkumného jednání. Pokud lhůta uplyne, poté

¹⁴¹ KOZÁK J., DADAM A., PACH L., *Insolvenční zákon. Komentář. 3. Vydání.* 2016, s. 711

¹⁴² § 196 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴³ § 196 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁴ ¹⁴⁴ KOZÁK J., DADAM A., PACH L., *Insolvenční zákon. Komentář. 3. Vydání.* 2016, s. 714

¹⁴⁵ § 200 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

již není možné měnit uplatněný důvod popření.¹⁴⁶ Pokud by se soud rozhodl, že se k popření pohledávky nepřihlíží, popření tak zamítne rozhodnutím. Rozhodnutí ovšem musí vydat do konce přezkumného jednání, ve kterém je projednáváno toto popření.¹⁴⁷ Proti tomuto rozhodnutí je odvolání přípustné, ovšem jen ze strany věřitele, který provedl popěrný úkon.¹⁴⁸ Nedojde-li k zamítnutí ze strany soudu, je popření bráno jako žaloba proti věřiteli, který přihlásil svou pohledávku do insolvenčního řízení.¹⁴⁹

V InsZ je pamatováno i na případné zneužití popření pohledávky ze strany věřitele, jelikož by mohlo být využito pro plechovy s hlasovacími právy věřitelů. InsZ v tomto ohledu upravuje hlasování tak, že popření pohledávky ze strany dlužníka a věřitele neovlivňuje hlasovací právo věřitele, jehož pohledávka je popřena.¹⁵⁰ „*Popěrný úkon ze strany věřitele, bez ohledu na zvolený způsob řešení úpadku dlužníka, nemůže vést k omezení hlasovacích práv popíraného věřitele, tj. nezakládá důvod pro hlasování o rozsahu hlasovacích práv popíraného věřitele.*“¹⁵¹

Věřitel, který popřel pohledávku jinému věřiteli, má povinnost uhradit do 15 dnů po skončení přezkumného jednání jistotu ve výši 10.000 Kč, a to na náklady řízení incidenčního sporu. Pokud by na přezkumném jednání ještě nebylo rozhodnuto o způsobu řešení úpadku, je lhůta stanovena až do 10. dne od rozhodnutí o způsobu řešení úpadku.¹⁵² Přihlášený věřitel může být také požádán, aby složil jistotu, která by pokryla věřiteli s popřenou pohledávkou případnou škodu či jinou újmu nedůvodným popřením jeho pohledávky. Toto může navrhnout věřitel, kterému je pohledávka popírána, a to na základě doložení okolností, že mu újma fakticky hrozí. Insolvenční soud tento návrh zamítne, pokud předpokládá, že popření pohledávky je důvodné.¹⁵³

3.8.2.2 Popření ze strany insolvenčního správce

Ze strany insolvenčního správce nastávají dvě základní situace popření, které mohou vyústit v incidenční spor (spor o pravost a výši přihlášené pohledávky).

¹⁴⁶ § 200 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁷ § 200 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁸ § 200 odst. 4 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁹ § 200 odst. 5 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁰ § 51 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵¹ KOZÁK J., DADAM A., PACH L., *Insolvenční zákon. Komentář. 3. Vydání.* 2016, s. 726

¹⁵² § 202 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵³ § 202 odst. 4 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

- 1) V případě *nevykonatelné pohledávky* popřené správcem, může věřitel, jehož nevykonatelná pohledávka byla popřena, podat žalobu na určení proti insolvenčnímu správci, a to do 30 dnů od konání přezkumného jednání.¹⁵⁴ Popře-li správce nevykonatelnou pohledávku, potom je povinnost na věřiteli podat žalobu proti insolvenčnímu správci.¹⁵⁵
- 2) U *vykonatelné pohledávky* podává insolvenční správce žalobu, která je namířena proti věřiteli, jenž přihlásil vykonatelnou pohledávku do řízení. Lhůta pro podání žaloby u insolvenčního soudu je 30 dnů od konání přezkumného jednání.¹⁵⁶ Popření vykonatelné pohledávky se pojí s povinností správce jednat aktivně, což vyplývá z logiky věci, jelikož vykonatelná pohledávka vykazuje vyšší „kvalitu“. Jde totiž o pohledávku, která již byla přiznána např. soudním rozhodnutím a je tedy zřejmé, že ji věřitel již pracně vymáhal a její existence již byla potvrzena jiným subjektem. Proto by nebylo patřičné, aby tyto kroky věřitel musel opakovat. Pokud tedy správce popírá vykonatelnou pohledávku, která již byla závazně uznána, je logické, že žalobu by měl podávat právě on a vyvíjet tak patřičnou aktivitu.¹⁵⁷

3.8.2.2.3 Popření ze strany dlužníka

Popření přihlášené pohledávky ze strany dlužníka je v InsZ zmínka v § 192 odst. 3, kde je popření upraveno tak, že popěrný úkon dlužníka nemá vliv na zjištění této pohledávky, není-li stanoveno jinak. V případě, že dlužník pohledávku popře, není po skončení insolvenčního řízení upravený seznam přihlášek pohledávek exekučním titulem.

V případě, že dlužník pohledávku nepopře, poté upravený seznam exekučním titulem je. Praktický dopad tohoto ustanovení pro věřitele je takový, že po skončení insolvenčního řízení nemusí pohledávku dále vymáhat u obecného soudu. V případě řešení úpadku

¹⁵⁴ § 198 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁵ CELERÝN, J., *Je vykonatelnost pohledávky přihlašované do insolvenčního řízení ještě vůbec výhodou?* [online].[cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/je-vykonatelnost-pohledavky-prihlasovane-do-insolvenčního-řízení-jeste-vubec-vyhodou-92355.html>

¹⁵⁶ § 199 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁷ CELERÝN, J., *Je vykonatelnost pohledávky přihlašované do insolvenčního řízení ještě vůbec výhodou?* [online].[cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/je-vykonatelnost-pohledavky-prihlasovane-do-insolvenčního-řízení-jeste-vubec-vyhodou-92355.html>

oddlužením, má popření pohledávky dlužníkem stejné účinky, jako popření pohledávky insolvenčním správcem viz kapitola 3.8.2.2.2.

3.9 INCIDENČNÍ SPORY

Incidenčním sporem je myšlen soudní spor, který je veden v rámci insolvenčního řízení a je také insolvenčním řízením vyvolaný.

Incidenční spory mají společné znaky, které jsou pro ně charakteristické. Incidenční spory vznikají v rámci insolvenčního řízení a bez tohoto institutu by nebylo incidenčních sporů. Účastníky těchto sporů bývají účastníci řízení spolu s insolvenčním správcem, kde insolvenční správce není povinným účastníkem sporu. Mimo insolvenční řízení jsou výsledky incidenčních sporů bezvýznamné, jelikož jsou uplatnitelné pouze v rámci tohoto řízení. Spory jsou projednávány u insolvenčního soudu, u kterého probíhá insolvenční řízení, ve kterém je veden incidenční spor.¹⁵⁸

Ve výčtu druhů incidenčních sporů v § 159 odst. 1 InsZ nalezneme mimo jiné spory o pravost, výši či pořadí přihlášených pohledávek, dále spory týkající se vypořádání společného jmění dlužníka a manžela. Zákon se zmiňuje také o sporech na základě odpůrcí žaloby apod. Kromě zákonem přesně definovaných incidenčních sporů mohou být jako incidenční označeny i další spory, jež zákon označí jako incidenční.

Incidenční spor má povahu žaloby dle § 79 odst. 1 OSŘ a je zahájen návrhem oprávněné osoby, která ho podala v rámci insolvenčního řízení u insolvenčního soudu.¹⁵⁹ Incidenční spor je projednáván při jednání, které má povahu sporného řízení, a proto pro něj neplatí ustanovení o jednání v insolvenčním řízení. Soud předvolává osoby a účastníky, jejichž přítomnost je nezbytná a od jednání může být ustoupeno tehdy, kdy to připouští OSŘ.¹⁶⁰

V případě rozhodnutí ve sporu soud rozhoduje rozsudkem, a pokud se jedná o smír, je rozhodováno usnesením. Uzavře-li smír insolvenční správce, potom ho soud schválí

¹⁵⁸ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční zákon: s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy, ve znění zákonů č. 69/2011 Sb. a č. 73/2011 Sb.*, 2011, s. 252

¹⁵⁹ § 160 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶⁰ § 161 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

jen v případě, že s tímto souhlasí VV.¹⁶¹ Pokud se insolvenční správce chystá smír uzavřít, je nutné mít souhlas VV, a to ještě dříve, než ke smíru přistoupí. Pokud by byl tento smír projednáván až na jednání ve věci, což je možné, ale může tím dojít k prodloužení soudního řízení, jelikož se musí vyčkat na vyjádření VV, je v této situaci, pokud k ní dojde, zapotřebí, aby insolvenční soud uložil VV povinnost projednat tento smír a vyjádřit své stanovisko k pevně určenému datu.¹⁶²

Pokud vznikly náklady spojené s incidenčním sporem, rozhodne o nich insolvenční soud v rozhodnutí dle OSŘ, není-li stanoveno jinak. Náhrada nákladů je zvláštní pohledávkou, na kterou se nevztahuje vyloučení ze způsobu řešení úpadku účastníků řízení, kterým vznikly náklady v insolvenčním řízení dle § 170 písm. f).¹⁶³

3.10 USPOKOJOVÁNÍ POHLEDÁVEK DLE ZPŮSOBU ŘEŠENÍ ÚPADKU

Uspokojování pohledávek věřitelů je stěžejní částí, která je účelem insolvenčního řízení. Věřitelé přihlašují své pohledávky do řízení ve víře, že obdrží podstatnou část svých pohledávek prostřednictvím tohoto řízení zpět a nedojde k situaci, že se jejich pohledávky stanou nedobytnými. Uspokojování pohledávek záleží na způsobu řešení úpadku, tedy na tom, zda se jedná o oddlužení, konkurz či reorganizaci.

V oddlužení dochází k uspokojování formou zpeněžení majetkové podstaty či plněním splátkového kalendáře.¹⁶⁴ V konkurzu se uspokojují pohledávky věřitelů poměrně z výnosu zpeněžení majetkové podstaty¹⁶⁵ a v reorganizaci prostřednictvím plnění schváleného reorganizačního plánu soudem.¹⁶⁶

3.10.1 Uspokojování pohledávek věřitelů v konkurzu

Účelem konkurzu je poměrně uspokojit zjištěné pohledávky věřitelů a to z výnosu zpeněžení majetkové podstaty. Po skončení konkurzu ovšem tyto pohledávky nezanikají a věřitelé mohou tyto pohledávky dále vymáhat.¹⁶⁷ Zpeněžení majetkové podstaty může

¹⁶¹ § 162 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶² KOZÁK J. a kol., *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář.*, 2008, s. 209

¹⁶³ § 163 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶⁴ § 398 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶⁵ § 244 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶⁶ § 316 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶⁷ § 244 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

být provedeno veřejnou dražbou, prodejem movitých věcí a nemovitostí dle OSŘ, či prodejem majetku mimo dražbu.¹⁶⁸ O tom, jaký způsob bude zvolen pro zpeněžení, rozhoduje insolvenční správce se souhlasem VV.¹⁶⁹ Jedná-li se o zpeněžení hodnot, které jsou vyhrazeny k zajištění pohledávky, potom se insolvenční správce musí řídit pokyny, které mu uděluje zajištěný věřitel směrem ke zpeněžení. Tyto pokyny mohou být ze strany insolvenčního správce odmítnuty v případě, že se domnívá, že lze předmět zajištění zpeněžit výhodněji a v rámci dohlédací činnosti soudu¹⁷⁰ nechá toto přezkoumat.¹⁷¹ Během průběhu zpeněžování majetku dlužníka musí insolvenční správce pravidelně informovat soud a VV o řízení a o nakládání s výtěžkem tohoto zpeněžení. Poté, co dojde ke zpeněžení majetkové podstaty, insolvenční správce toto sdělí soudu, správci daně, soudnímu exekutorovi či jinému orgánu, jehož se dotýká zpeněžování majetku dlužníka.¹⁷² Po zpeněžení majetkové podstaty insolvenční správce podá insolvenční soudu konečnou zprávu. Náplní konečné zprávy je podání celkového přehledu činností správce spolu s vyčíslením finančních výsledků. Konkrétně musí konečná zpráva obsahovat:

- přehled pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených uspokojených insolvenčním správcem, a ty, které ještě musejí být uspokojeny,
- přehled výdajů spojených se správou majetkové podstaty včetně zdůvodnění neobvyklých výloh,
- přehled zpeněžení majetkové podstaty spolu s dosaženým výsledkem,
- majetek, který nebyl zpeněžen spolu s vysvětlením, proč nedošlo k jeho zpeněžení,
- výsledky částečného rozvrhu,¹⁷³ pokud jsou,
- přehled plnění náležející zajištěným věřitelům spolu s promítnutím do rozvrhu,

¹⁶⁸ § 286 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶⁹ § 286 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁰ Dohlédací činností se rozumí činnost soudu, kde soud rozhoduje o věcech týkajících se průběhu insolvenčního řízení, činí opatření pro zajištění účelu řízení a také nařizuje povinnosti vztahující se k činnosti subjektů insolvenčního řízení. §11 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení ve znění pozdějších předpisů

¹⁷¹ § 293 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷² § 300 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷³ Účelem částečného rozvrhu je, aby nezajištění věřitelé nemuseli čekat až do finální etapy insolvenčního řízení po schválení konečné zprávy na uspokojení svých pohledávek. Mohou tak být uspokojeni částečně už během řízení po rozhodnutí o úpadku. Tato právní úprava se vztahuje zejména na konkurz, ale je možné ji přiměřeně použít i na zpeněžení majetkové podstaty v rámci oddlužení. PACHL, L. *Podmínky pro podání návrhu na částečný rozvrh pohledávek*. [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.kn.cz/clanek/podminky-pro-podani-navrhu-na-castecny-rozvrh-pohledavek>.

- shrnutí právních úkonů či jednání, které byly důležité pro průběh řízení.¹⁷⁴

Konečná zpráva musí vyústit ve vyčíslení částky, která bude rozdělena mezi věřitele spolu s označením věřitelů a jejich podílem na této částce.¹⁷⁵ Spolu s konečnou zprávou podá insolvenční správce i vyúčtování týkající jeho odměny a výdajů.¹⁷⁶ Pokud insolvenční soud při přezkoumání konečné zprávy neshledá chyby či nejasnosti, konečnou zprávu schválí.¹⁷⁷ Poté co rozhodnutí o schválení konečné zprávy nabude právní moci, předloží insolvenční správce insolvenčnímu soudu návrh rozvrhového usnesení, s vyčíslením, jaká částka bude vyplacena na každou pohledávku dle upraveného seznamu přihlášených pohledávek.¹⁷⁸ Pokud je návrh rozvrhového usnesení bez vad, insolvenční soud jej schválí a vydá rozvrhové usnesení s vyčíslením částek pro jednotlivé věřitele. Všichni věřitelé, kteří jsou součástí rozvrhu, jsou poměrně uspokojeni dle výše jejich zjištěné pohledávky.¹⁷⁹ Soud v rozvrhovém usnesení uloží insolvenčnímu správci lhůtu, ve které musí dojít k vyplacení částek věřitelům dle rozvrhového usnesení. Tato lhůta nesmí být delší než 2 měsíce od právní moci tohoto usnesení.¹⁸⁰

3.10.2 Uspokojování pohledávek věřitelů v oddlužení

Jak již bylo zmíněno výše, věřitelé v oddlužení se uspokojují jednak zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře.

Při způsobu uspokojování formou zpeněžení majetkové podstaty se postupuje stejným způsobem, jako by se jednalo o zpeněžení majetkové podstaty v konkurzu a platí zde i tytéž účinky¹⁸¹. Pokud není stanoveno jinak, do majetkové podstaty se zde nezahrnuje majetek, který dlužník získal v průběhu insolvenčního řízení po tom co nastaly účinky schválení oddlužení.¹⁸² Věřitelé jsou tedy uspokojováni prodejem majetku náležejícího do majetkové podstaty, který zpeněží insolvenční správce.

¹⁷⁴ § 302 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁵ § 302 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁶ § 303 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁷ § 304 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁸ § 306 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁹ § 306 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸⁰ § 307 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸¹ Účinky zpeněžení majetkové podstaty nalezneme v § 285 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸² § 398 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

Správce provede soupis dlužníkovu majetku, který je dlužník povinen předložit spolu s insolvenčním návrhem či na základě rozhodnutí soudu¹⁸³ a provede následně vlastní šetření o tom, zda je v majetkové podstatě uvedeno vše a nepatří tam i jiné věci, které dlužník do seznamu majetku neuvedl.¹⁸⁴ Soud ve svém usnesení o schválení oddlužení formou zpeněžení majetku označí majetek dlužníka, který bude použit ke zpeněžení a následnému uspokojení věřitelů.¹⁸⁵

Nezajištění věřitelé jsou uspokojováni ze zpeněžení majetku, který není předmětem zajištění. Po zpeněžení majetku se dále postupuje jako v konkurzu dle konečné zprávy a rozvrhu, jak je již popsáno výše v kapitole č. 3.10.1.

Při oddlužení formou splátkového kalendáře dochází k uspokojení věřitelů splátkovým kalendářem, kde je dlužník povinen po dobu 5 let měsíčně splácet prostřednictvím insolvenčního správce nezajištěným věřitelům ze svého příjmu částku a to v takovém rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí či exekuci uspokojeny předností pohledávky. Poměr uspokojení je stanoven v rozhodnutí soudu o schválení oddlužení.¹⁸⁶

Soudy také povolují možnou kombinaci řešení dlužníkovu oddlužení jak zpeněžením majetkové podstaty, tak formou splátkového kalendáře. V současné době toto není jednoznačně upraveno insolvenčním zákone ale s tímto postupuje již počítáno v novele insolvenčního zákona, která je v tuto chvíli podepsána prezidentem a předána k podpisu premiérovi.

Nezajištění věřitelé při úpadku řešeném způsobem oddlužení, a to jak formou zpeněžení majetkové podstaty, tak formou splátkového kalendáře musí být uspokojeni minimálně z 30 %¹⁸⁷, aby mohl být dlužník osvobozen od placení pohledávek přihlášených věřitelů či pohledávek věřitelů, kteří měli své pohledávky přihlásit.

Požádal-li by dlužník soud, při řešení oddlužení formou splátkového kalendáře, o nižší úroveň stanovených splátek a soud by toto schválil, potom výše plnění pro nezajištěné

¹⁸³ § 211 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸⁴ § 211 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸⁵ § 406 odst. 2 písm. b) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸⁶ § 398 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸⁷ § 395 odst. 1 písm. b) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

věřitele musí dosahovat nejméně 50 % jejich pohledávek,¹⁸⁸ aby mohl být dlužník osvobozen od dalšího placení pohledávek.

Zajištění věřitelé se uspokojují při řešení úpadku formou oddlužení pouze ze zpeněžení zajištěného majetku a to obdobně, jako zpeněžením zajištění v konkurzu.¹⁸⁹ K tomu udělí zajištění věřitelé insolvenčnímu správci pokyn ke zpeněžení. Výše uspokojení zajištěných věřitelů v oddlužení nemá vliv na osvobození dlužníka od placení pohledávek přihlášených věřitelů či pohledávek věřitelů, kteří měli své pohledávky přihlásit.

3.10.3 Uspokojování pohledávek věřitelů v reorganizaci

Reorganizace je upravena v Hlavě II. InsZ, kde je v § 316 reorganizace vyložena jako *„uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníka podniku, zajištěném opatřeními k ozdravení hospodaření tohoto podniku podle insolvenčním soudem schváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou jeho plnění ze strany věřitelů.“*

V případě reorganizace v U.S., mohou vlastníci či manažeři, kteří požádají v rámci konkurzního řízení o reorganizaci zůstat v řízení společnosti a podniky pokračují dále ve své činnosti, minimálně dočasně.¹⁹⁰

Návrh na povolení reorganizace může podat jak dlužník, tak přihlášený věřitel.¹⁹¹ Oba tyto subjekty v návrhu musí, mimo jiné, vyznačit způsob provedení reorganizace.¹⁹² Reorganizace lze provést různými způsoby vymezenými v § 341 odst. 1, kdy jako příklad můžeme uvést prodej celé/části majetkové podstaty, prodej podniku dlužníka nebo restrukturalizace pohledávek věřitelů, která se zakládá na prominutí části dluhů dlužníka, a to včetně příslušenství či odkladu jejich splatnosti.¹⁹³ Vzejde-li návrh na povolení reorganizace ze strany věřitele, musí ho schválit SV poté, co správce předloží zprávu

¹⁸⁸ § 398 odst. 4 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸⁹ § 398 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹⁰ WHITE, M.J. *Small Business Bankruptcy* [online]. [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: http://econweb.ucsd.edu/~miwhite/Small_Business_Bankruptcy.pdf

¹⁹¹ § 317 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹² § 319 odst. 1 písm. c) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹³ § 314 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

o hospodářské situaci dlužníka.¹⁹⁴ Pokud nenastanou okolnosti, které by neumožnili povolit reorganizace (zpětvzetí návrhu, odmítnutí, zamítnutí), insolvenční soud vydá rozhodnutí o povolení reorganizace.¹⁹⁵

Přihlášení věřitelé, kteří jsou účastníky reorganizace (i věřitelé s pohledávkami za majetkovou podstatou či s pohledávkami postavenými jim na roveň)¹⁹⁶ jsou pro účely reorganizace rozděleni do skupin dle totožných majetkových zájmů a s totožným právním postavením. Příkladem dělení věřitelů do skupiny je skupina zajištěných věřitelů, skupina společníků a členů dlužníka či věřitelé, jejichž pohledávky nejsou dotčeny reorganizačním plánem.¹⁹⁷ Záměrem tohoto rozdělení je stanovení, v jakém rozsahu budou uspokojovány zjištěné pohledávky věřitelů a také určení rozsahu hlasování věřitelů o přijetí reorganizačního plánu.¹⁹⁸ V reorganizačním plánu nalezneme určení právního postavení dotčených osob reorganizací včetně opatření vedoucích k ozdravení dlužníkovy podniku s cílem uspořádání vztahů mezi dlužníkem a věřiteli.¹⁹⁹

Z pohledu věřitele je důležitým údajem v reorganizačním plánu informace o tom, jaké závazky bude mít dlužník po skončení reorganizace vůči věřiteli. Reorganizační plán musí také obsahovat údaje, jak pohledávky zatíženy probíhajícím incidenčním sporem či takové, které jsou vázány na odkládací podmínku, budou v rámci reorganizace uspokojovány. Tímto je myšleno, jaká bude výše finančního uspokojení jednotlivých skupin věřitelů těchto pohledávek i vymezení celkové částky určené k uspokojení.²⁰⁰ Věřitelé hlasují o přijetí reorganizačního plánu na SV či mimo SV za podmínek stavených tímto zákonem.²⁰¹ Insolvenční soud schválí reorganizační plán za určitých podmínek dle § 348 InsZ. Reorganizační plán je schválen, pokud *„každý věřitel podle něj získá plnění, jehož celková současná hodnota je ke dni účinnosti reorganizačního plánu stejná nebo vyšší než hodnota plnění, které by zřejmě obdržel, kdyby dlužníkův úpadek byl řešen konkursem,*

¹⁹⁴ § 323 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹⁵ § 328 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹⁶ § 334 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹⁷ § 337 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹⁸ § 337 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹⁹ § 338 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

²⁰⁰ § 340 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

²⁰¹ § 345 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

*ledaže přijímací věřitel souhlasí s nižším plněním.“*²⁰² Další důležitou podmínkou pro schválení reorganizačního plánu je, aby pohledávky za majetkovou podstatou či postavené jim na roveň již byly uhrazeny či došlo k jejich uhrazení hned po nabytí účinnosti reorganizačního plánu, nedohodnou-li se věřitelé a dlužník jinak.²⁰³ Věřitelé s těmito pohledávkami mají tedy jistotu, že jejich pohledávky budou uhrazeny.

Po splnění reorganizačního plánu vydá insolvenční soud o jeho splnění rozhodnutí, kterým dojde k ukončení reorganizace. Po ukončení dojde také k vyčíslení nákladů insolvenčního správce a jeho odměny.²⁰⁴

²⁰²§ 348 odst. 1 písm. d) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

²⁰³§ 348 odst. 1 písm. e) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

²⁰⁴ § 364 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

4 PRAKTICKÁ ČÁST

První úsek praktické části diplomové práce je zpracován na základě podkladových dat zajištěných vlastním šetřením, které jsou sumarizovány a zpracovány formou tabulek a grafů tak, aby podaly co nejpřesnější informace o insolvenčních návrzích věřitelů a jejich uplatňování pohledávek formou přihlášek do insolvenčního řízení v praxi od roku 2008, kdy byl InsZ uveden v platnost.

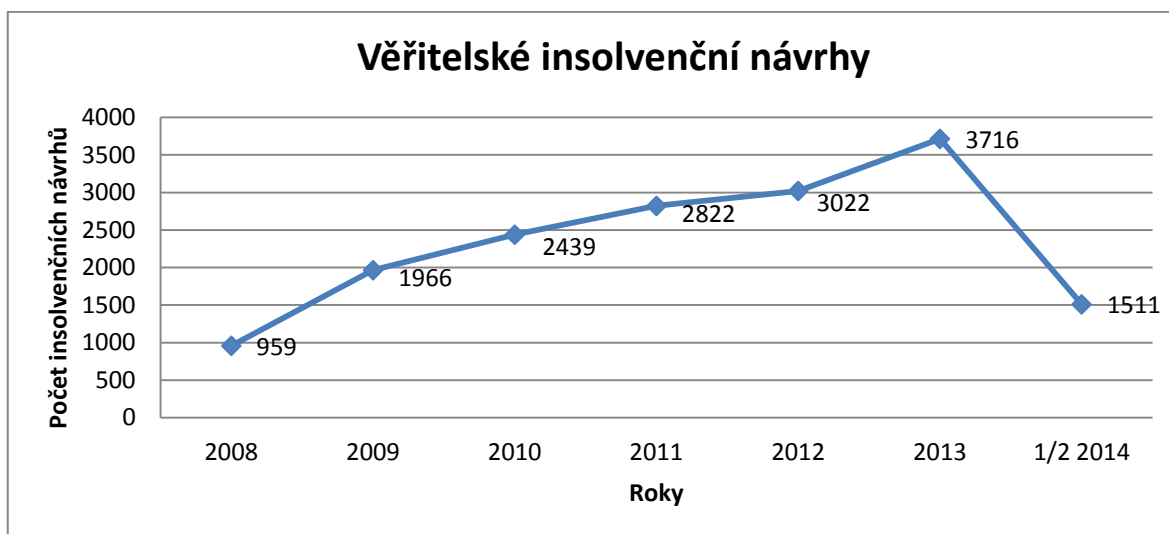
Informace pro další část práce byly získány od Ekonomické kanceláře v Děčíně, která pro správu insolvenčních řízení využívá programu určeného insolvenčním správcům IR-IS, jejímž poskytovatelem je společnost ARET Praha s.r.o. Údaje získané z tohoto programu jsou zpracovány a následně okomentovány.

Posledním bodem praktické části je návrh metodiky pro změnu insolvenčního řízení s tím, že jsou navrženy tři modely, které by měly vést k efektivnějšímu uspokojování věřitelů.

4.1 SUMARIZACE DAT O VĚŘITELSKÝCH NÁVRZÍCH A PODANÝCH PŘIHLÁŠKÁCH

Tato kapitola se zabývá insolvenčními návrhy podanými ze strany věřitele, dále počtem podaných přihlášek pohledávek do insolvenčních řízení a také odmítnutím insolvenčních návrhů věřitele. Zajištěná data můžeme rozdělit do dvou kategorií, a to data o ukončených řízeních a data o zahájených/probíhajících insolvenčních řízeních. Data o zahájených/probíhajících řízeních jsou dostupná od roku 2008 až do poloviny roku 2014, tedy od 1. ledna 2014 – 30. června 2014. Údaje o ukončených řízeních jsou dostupná v období od roku 2008 – 2015.

Graf 1 - Věřitelské insolvenční návrhy celkem

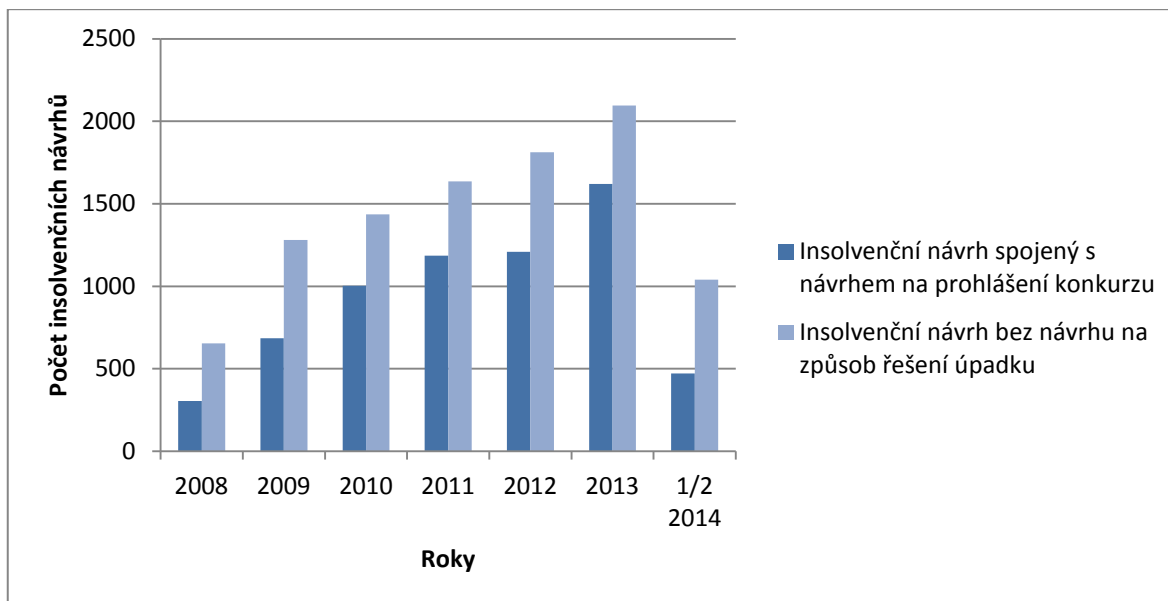

Zdroj: <http://insolvenzni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>, ze dne 10.1.2017, vlastní zpracování

Z grafu č. 1 je zřejmé, že počet věřitelských insolvenčních návrhů má rostoucí tendenci od roku 2008, kdy vstoupil v platnost InsZ. Křivka z roku 2014 klesá z toho důvodu, že zjištěná data jsou pouze za první pololetí. Pokud porovnáme rok 2008 a 2013, počet věřitelských insolvenčních návrhů se zvýšil téměř čtyřikrát, a to z 959 návrhů na 3716. Věřitelé se stávají aktivnější v podávání insolvenčních návrhů, i když podání věřitelského návrhu předchází zjišťování informací o dlužníku tak, aby byly splněny podmínky InsZ týkající se dlužníkového úpadku.

V následujícím grafu jsou již popsány věřitelské návrhy s rozdělením na návrhy, které jsou spojené s návrhem na prohlášení konkurzu a bez návrhu řešení úpadku. Věřitelé mají povinnost ve svém insolvenčním návrhu popsat, čeho se tímto návrhem domáhají. Pokud by toto popsáno nebylo, věřitel zvyšuje šanci, že jeho návrh nebude insolvenčním soudem přijat. Jelikož věřitelský insolvenční návrh nemá závazně předepsanou formu a není pro něj stanoven formulář jako pro insolvenční návrh dlužníka na povolení oddlužení, stačí věřiteli uvést v návrhu formulaci, že se domáhá vydání usnesení o zjištění dlužníkového úpadku. Následně může do návrhu vepsat, zda se domáhá řešení dlužníkového úpadku konkurzem či nenavrhuje způsob řešení úpadku.

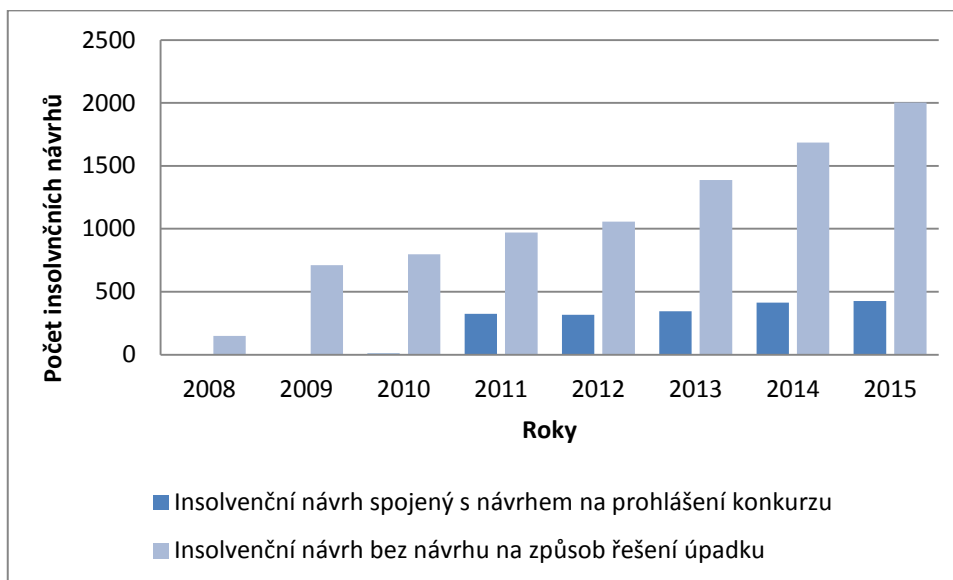
Graf 2 - Věřitelské insolvenční návrhy s/bez návrhu řešení způsobu úpadku; zahájená/probíhající řízení

Zdroj: <http://insolvenčni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>, ze dne 10.1.2017, vlastní zpracování

Z grafu číslo 2 vyplývá, že věřitelé raději volí podání insolvenčního návrhu bez určení řešení dlužníkového úpadku, a to již od roku 2008. Je to zřejmě z toho důvodu, že věřitelé nemají před začátkem insolvenčních řízení dostatek informací o situaci dlužníka, tudíž nemohou porovnat pro ně nejlepší způsob řešení dlužníkového úpadku. Pokud by byl dlužník majetný, potom by věřitelé obdrželi jistě větší plnění formou konkurzu či oddlužením formou zpeněžení majetkové podstaty. Dále hodně záleží na tom, zda insolvenční návrh podává zajištěný, či nezajištěný věřitel. V případě zajištěného věřitele dochází vždy k uspokojení z předmětu zajištění, tudíž takovému věřiteli nezáleží na způsobu řešení úpadku. V případě nezajištěných věřitelů o způsobu řešení úpadku rozhoduje buď insolvenční soud, nebo věřitelé na SV, pokud soud již předtím o řešení úpadku nerozhodl.

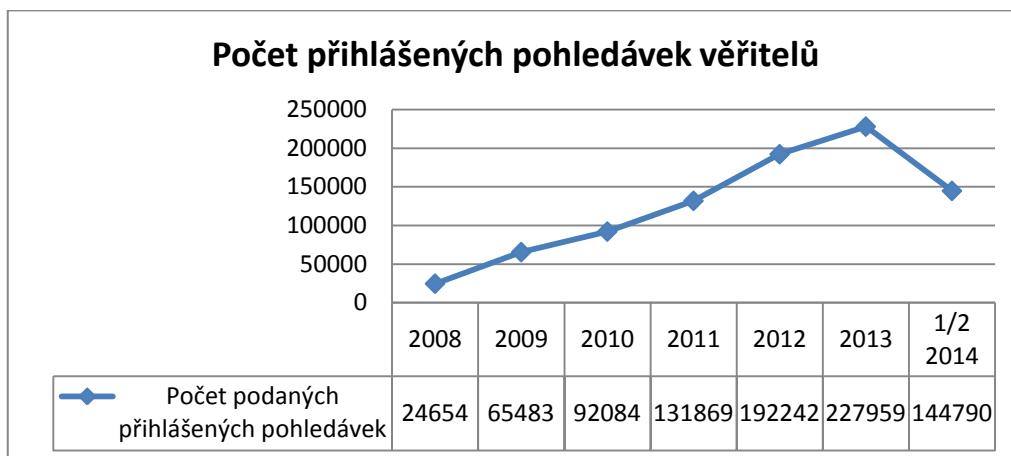
Graf 3- Věřitelské insolvenční návrhy s/bez návrhu řešení úpadku; ukončená řízení

Zdroj: <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statistickych-listu.html>, ze dne 15.1.2017, vlastní zpracování

Jak vyplývá z výše uvedeného grafu, počet věřitelských insolvenčních návrhů bez návrhu na způsob řešení úpadku je opravdu vždy vyšší, než s návrhem na prohlášení konkurzu i v případě, že se jedná o ukončená řízení v daném roce. V roce 2008 nebyla žádná ukončená řízení týkající se věřitelského insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na prohlášení konkurzu a v druhé sledované kategorii bylo těchto návrhů pouze 150. S postupujícími roky se zvyšovaly hodnoty v obou oblastech, ale větší průměrný meziroční nárůst je zaznamenán v oblasti insolvenčních návrhů spojených s návrhem na prohlášení konkurzu, a to nárůst v průměru ze 44 %. V druhé oblasti je průměrný meziroční nárůst pouze 25 %.

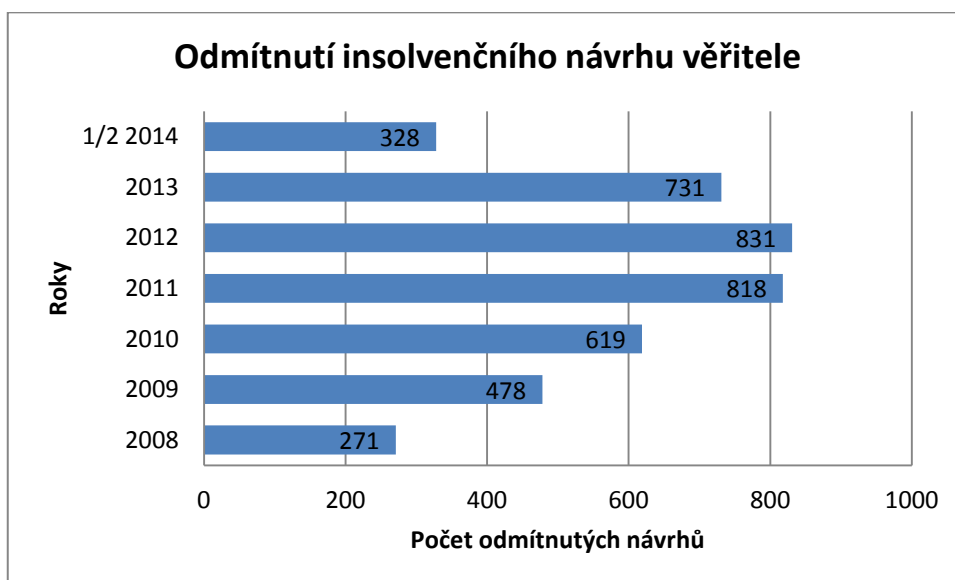
Graf 4 - Počet přihlášených pohledávek věřitelů

Zdroj: <http://insolvenčni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>, ze dne 10.1.2017, vlastní zpracování

Stejně tak, jako roste počet věřitelských insolvenčních návrhů, má graf č. 4 také rostoucí tendenci. Věřitelé uplatňují svá práva v insolvenčním řízení prostřednictvím přihlášek pohledávek, které jim mají umožnit návratnost jejich pohledávky, a to alespoň částečně. Pokud je dlužník v platební neschopnosti, pro věřitele bývá insolvenční řízení jednou z posledních možností, jak získat alespoň část výše pohledávky, kterou jim dlužník není schopen zaplatit.

Graf 5 - Odmítnutí insolvenčního návrhu věřitele

Zdroj: <http://insolvenčni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>, ze dne 10.1.2017, vlastní zpracování

Od roku 2008 do roku 2012 docházelo k nárůstu odmítnutí insolvenčních návrhů věřitelů. Jedním z důvodů omítnutí návrhu věřitele insolvenčním soudem mohou být vady návrhu, či jeho bezdůvodnost. Pokud by byl návrh věřitele nejasný či nepřesný, insolvenční soud jej odmítne. V případě chybějících příloh, či příloh bez stanovených náležitostí bude věřiteli určena lhůta (ne více než 7 dnů), ve které musí tento návrh opravit, aby nedošlo k jeho odmítnutí ze strany insolvenčního soudu. Mezi lety 2011 a 2012 došlo k meziročnímu nárůstu pouze o 1,6 % a v roce 2013 došlo již k poklesu z 831 zamítnutých návrhů na 731. V roce 2014 předpokládáme také klesající tendenci, jelikož v polovině 2014 bylo pouze 328 zamítnutých věřitelských návrhů.

V následující tabulce můžeme vidět důvody odmítnutí insolvenčních návrhů. Jedná se o insolvenční návrhy celkem. Jsou zde tedy zobrazeny insolvenční návrhy jak dlužníků, tak věřitelů. Odmítnutí pro bezdůvodnost nebylo do statistiky zařazeno až do roku 2014. Od roku 2014 hodnoty zjišťovány byly, ale jelikož se rovnaly nule, nejsou do tabulky zařazeny.

Tabulka 1 – Důvody odmítnutí insolvenčních návrhů celkem

Důvody odmítnutí insolvenčních návrhů celkem*								
Důvody odmítnutí	Roky							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pro vady insolvenčního návrhu	406	1663	2041	3459	3746	5136	5331	4277
Pro jiný důvod odmítnutí	89	71	62	110	199	338	516	528

*skončená řízení

Zdroj: <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statistickych-listu.html>, ze dne 15.1.2017, vlastní zpracování

Pokud bychom z tohoto počtu chtěli selektovat pouze věřitelské návrhy, potom tato data musíme očistit o dlužnické návrhy. Na základě analýzy bylo zjištěno, že počet věřitelských insolvenčních návrhů tvoří 14,6 % z celkového počtu. Po očištění datové řady můžeme dojít k závěru, který je zobrazen v tabulce č. 2. Odmítnutí věřitelských návrhů pro vady je četnější než jiné důvody odmítnutí. Z tabulky níže je patrné, že věřitelé eliminovali v roce 2015 počet odmítnutí pro vady, ale je zapotřebí, aby více dbali na obsahovou správnost svých návrhů a nepřipravili se tak o účast v insolvenčním řízení. Správnost insolvenčního návrhu je stěžejní pro uspokojení pohledávek v insolvenčním řízení, proto by věřitelé neměli podceňovat tvorbu návrhu.

Tabulka 2 – Důvody odmítnutí insolvenčních návrhů věřitelů

Důvody odmítnutí insolvenčních návrhů věřitelů								
Důvody odmítnutí	Roky							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pro vady insolvenčního návrhu	59	243	298	505	547	750	778	624
Pro jiný důvod odmítnutí	13	10	9	16	29	49	75	77

*skončená řízení

Zdroj: Vlastní výpočet

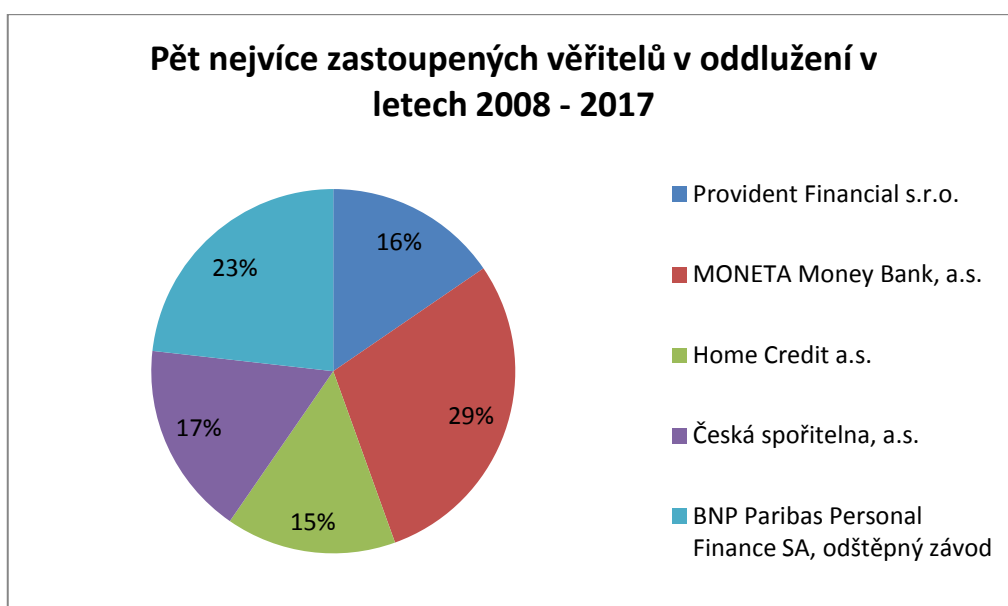
4.2 VĚŘITELÉ Z POHLEDU DAT EKONOMICKÉ KANCELÁŘE V DĚČÍNĚ

Data získaná šetřením z Ekonomické kanceláře v Děčíně se týkají věřitelů v konkurzu a oddlužení, jelikož insolvenčnímu správci nebyla soudem přidělena žádná reorganizace. Údaje o insolvenčních řízeních se vztahují pouze k řízením, která byla insolvenčním soudem přidělena této kanceláři.

4.2.1 Nejčteněji zastoupení věřitelé v oddlužení

Na základě získaných dat byl proveden výzkum počtu věřitelů v oddlužení s konečným výběrem pěti nejvíce zastoupených věřitelů. Následně bylo provedeno šetření, jaký objem částek mají tito věřitelé přihlášení v rámci oddlužení.

Graf 6 - Pět nejvíce zastoupených věřitelů v oddlužení

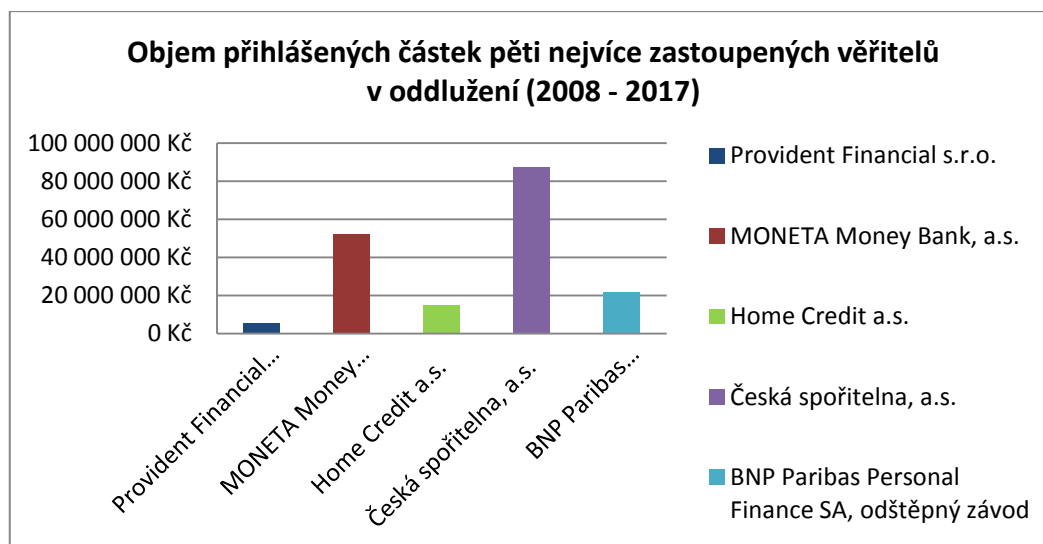
Zdroj: Ekonomická kancelář v Děčíně
Vlastní šetření

Graf č. 6 popisuje věřitele, se kterými se nejčastěji setkáme v rámci oddlužení, a to dle četnosti přihlášených pohledávek. Tato statistika uvažuje počáteční přihlášení pohledávek věřitelů po zahájení insolvenčního řízení a nerespektuje postoupení pohledávek v průběhu řízení.

Největší zastoupení v insolvenčních řízeních formou oddlužení má společnost MONETA Money Bank, a.s., jako druhá je společnost BNP Paribas Personal Finance SA, odštěpený závod a na třetím místě v oddlužení je Česká spořitelna, a.s. Zajímavým zjištěním je, že tyto tři společnosti umístěné na prvních pozicích jsou tzv. měnové finanční instituce spadající do kategorie úvěrových institucí v podkategorii banky, a to dle seznamu, který je k nalezení na webových stránkách České národní banky²⁰⁵. Následující dvě společnosti Home Credit a.s. a Provident Financial s.r.o. můžeme označit jako nebankovní instituce, které do seznamu České národní banky zařazeny nejsou.

Po zjištění nejčastěji zastoupených věřitelů byly zkoumány podrobeny objemy peněz, které těchto pět věřitelů přihlásilo do insolvenčních řízení, kdy byl řešen úpadek dlužníka formou oddlužení, od roku 2008 doposud.

Graf 7 - Objem přihlášených částek pěti nejvíce zastoupených věřitelů v oddlužení

Zdroj: Ekonomická kancelář v Děčíně
Vlastní šetření

²⁰⁵ Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/seznamy_mbs/seznam_mfi/index.html ze dne 1.3.2017

Největší objem přihlášených finančních prostředků v oddlužení má Česká spořitelna, a.s., a to více jak 80 mil. Kč a nejméně Provident Financial s.r.o., kdy objem přihlášených částek nepřevýšil 10 mil. Kč. Na prvních třech příčkách jsou opět měnové finanční instituce.

4.2.2 Návratnost finančních prostředků v rámci insolvenčního řízení

Návratnost peněžních prostředků v rámci insolvenčního řízení je pro věřitele stěžejní. Věřitelé požadují návratnost v co nejvyšší míře, ovšem stoprocentní uspokojení je v rámci insolvenčního řízení spíše raritou. V této kapitole je popsána návratnost finančních prostředků v oddlužení formou splátkového kalendáře a také v konkurzu.

4.2.2.1 Návratnost finančních prostředků v oddlužení (splátkový kalendář)

V této kapitole byla provedena analýza a zhodnocení návratnosti peněžních prostředků v rámci řešení úpadku formou oddlužení, konkrétně splátkovým kalendářem, kdy bylo zkoumáno 237 řízení. Zkoumání byla podrobena řízení, u kterých soud vydal usnesení o vzetí na vědomí o splnění oddlužení s doložkou právní moci, či řízení, ve kterých dlužník nedostal své povinnosti a oddlužení nesplnil, či na jeho majetek byl následně prohlášen konkurz. Je důležité si uvědomit, že do splátkového kalendáře vstupují pohledávky nezajištěných věřitelů a zajištění věřitelé jsou uspokojováni zvláště ze zpeněžení předmětu zajištění. Bylo zjištěno, že věřitelé, uspokojovaní v rámci splátkového kalendáře, jsou v průměru uspokojeni z **52 %**. Tento výstup pracuje se všemi subjekty oddlužení, tedy s ženami, muži i manželi. Průměrné uspokojení věřitelů dle subjektů oddlužení můžeme vidět v následující tabulce. Nejvyšší návratnost v oddlužení plněním splátkového kalendáře obdrží věřitelé od mužské populace, a to v průměru více jak z 58 %. Nejnižší návratnost je zjištěna u manželů, a to v průměru ze 47 %.

Tabulka 3- Procento uspokojení věřitelů dle subjektů v oddlužení

Procento uspokojení pohledávek věřitelů dle subjektů v oddlužení		
Subjekty v oddlužení		
Ženy	Muži	Manželé
48,84 %	58,09 %	46,57 %

Zdroj: Ekonomická kancelář v Děčíně
Vlastní šetření

4.2.2.2 Návratnost finančních prostředků v konkurzu

Při řešení dlužníkovy úpadku formou konkurzu, který je též nazýván likvidačním řešením dlužníkovy úpadku, dochází k rozprodání dlužníkovy majetku, který náleží do jeho majetkové podstaty. Zajištění věřitelé jsou uspokojováni ze zpeněžení předmětu zajištění a nezajištění ze zpeněžení majetkové podstaty, která není předmětem zajištění. Data obsahují i ty dlužníky, kterým bylo nejprve schváleno oddlužení, ale z důvodu neplnění povinností vyplývajících ze splátkového kalendáře „spadli“ do konkurzu. Při rozboru dat týkajících se konkurzů bylo zjištěno, že věřitelé s nezajištěnými pohledávkami jsou uspokojováni v průměru ze **4,45 %**, a to z toho důvodu, že dlužníci ve většině případů nedisponují žádným hodnotným majetkem. Oproti tomu zajištění věřitelé jsou v průměru uspokojováni ze **45,5 %**. Je logické, že zajištění věřitelé jsou uspokojováni vyšším procentem, jelikož jsou jejich pohledávky z většiny zajištěny zástavním právem k nemovitosti, jejímž zpeněžením je získána vysoká částka. Pokud by po uspokojení pohledávek zajištěných věřitelů zůstaly ještě v majetkové podstatě finanční prostředky, jsou následně rozděleny mezi věřitele nezajištěné.

4.2.3 Poměr zajištěných a nezajištěných pohledávek

Pokud bychom chtěli v rámci insolvenčního řízení rozdělit pohledávky do určitých skupin, tím nejzákladnějším členěním by jistě bylo členění na pohledávky zajištěné a nezajištěné. V provedeném průzkumu byl zjišťován poměr zajištěných a nezajištěných pohledávek v insolvenčních řízeních jako celku, dále v konkurzu a oddlužení. Výsledky šetření jsou znázorněny v následující tabulce.

Tabulka 4 - Poměr zajištěných a nezajištěných pohledávek v insolvenčním řízení

Poměr zajištěných a nezajištěných pohledávek v insolvenčních řízeních (v %)		
Druh řízení	Druh pohledávky	
	Nezajištěná	Zajištěná
Oddlužení	85,20	14,80
Konkurz	76,60	23,40
Všechna řízení celkem	80,90	19,10

Zdroj: Ekonomická kancelář v Děčíně
Vlastní šetření

Z tabulky je zřejmé, že v insolvenčním řízení převažují věřitelé s přihlášenými nezajištěnými pohledávkami. Zaměříme-li se na oddlužení, zde evidujeme největší rozdíl mezi zajištěnými a nezajištěnými pohledávkami, kdy nezajištěné tvoří v průměru 85,2 % všech přihlášených pohledávek a zajištěné pouze 14,8 %. U konkurzu je situace taková, že převažují nezajištěné pohledávky nad zajištěnými o 53,2 %.

4.2.4 Aktivní účast věřitelů v insolvenčním řízení

V této kapitole je zkoumána aktivní účast věřitelů v insolvenčních řízeních. Věřitelé mají právo účastnit se SV, která může odvolat insolvenčního správce z funkce. Na SV je volen VV, jehož náplní je chránit společný zájem věřitelů a dohlížet na řádný průběh insolvenčního řízení tak, aby došlo k naplnění jeho účelu. Aktivita věřitelů má proto zásadní vliv na průběh řízení a může tak napomoci k efektivnějšímu uspokojování jejich pohledávek. Dle průzkumu bylo zjištěno, že pouze ve **12 %** případů se SV účastnil alespoň jeden z věřitelů. V žádném ze zkoumaných případů nedošlo k tomu, aby se SV účastnilo 100 % přihlášených věřitelů. V případě, že se SV věřitelé zúčastnili, potom jejich účast představovala **17 %** ze všech přihlášených věřitelů. Tato čísla jsou alarmující, jelikož z nich lze usuzovat, že věřitelé nemají zájem aktivně se podílet na rozhodování a ovlivnit tak pozitivně průběh řízení svým dohledem. Jedním z možných důvodů nezájmu aktivní účasti na průběhu insolvenčního řízení může být neochota věřitelů navyšovat náklady spojené s vymáháním jejich pohledávky.

4.3 NÁVRH METODIKY NA ZVÝŠENÍ NÁVRATNOSTI POHLEDÁVEK

Nejvyšším zájmem věřitelů v rámci insolvenčního řízení je maximální uspokojení jejich pohledávek. Výši uspokojení lze ovšem obtížně predikovat. Uspokojení pohledávek je ovlivněno mnoha faktory, které se odvíjejí od způsobu řešení dlužníkového úpadku. Přihlášení pohledávek věřitelů můžeme označit za jakousi „sázku do loterie“, kdy předem je známa pouze výše pohledávky, tedy kolik dlužník věřiteli dluží. Vzhledem k jednomu z nejdůležitějších účinků zahájení insolvenčního řízení, a to tomu, že pohledávku vůči dlužníku je možno uplatnit pouze přihláškou, nezbyvá věřitelům, kteří mají v úmyslu nadále pohledávku vymáhat, nic jiného, než přihlášku podat.

Na základě provedené analýzy insolvenčních řízení a dle zkoumaných dat bylo zjištěno, že návratnost pohledávek je velice nízká. Aby došlo ke zvýšení návratnosti, je uvažováno se třemi modely, které vedou k vyššímu uspokojení věřitelů.

Model č. 1 – Zvýšení aktivity věřitelů v insolvenčním řízení

Jak již bylo zmíněno výše v kapitole 4.2.4., aktivita věřitelů je důležitým bodem v uspokojování věřitelů. Nejenom, že věřitelé mohou prostřednictvím věřitelských orgánů ovlivňovat průběh insolvenčního řízení (hlasovat o odvolání správce z funkce, schvalovat hotové výdaje insolvenčního správce, spolurozhodovat o způsobu zpeněžení majetkové podstaty apod.), ale větší spolupráce s insolvenčním správcem by mohla případně přinést i vyšší uspokojení pohledávek vzhledem k tomu, že jednotliví věřitelé mohou mít povědomí o majetku dlužníka. Mohli by tak přispívat k dohledání dlužníkového majetku a tím zvyšovat uspokojení. Příkladem může být dohledání různých zásob, neuhrazených pohledávek v případě absence kvalitně vedeného účetnictví dlužníka, peněžních prostředků na účtech apod.

Model č. 2 – Snížení odměny insolvenčního správce

Odměna insolvenčního správce se odvíjí od způsobu řešení úpadku. Provedením vlastního šetření byly zjištěny údaje, na základě nichž je níže demonstrováno zvýšení uspokojení věřitelů při snížení odměny insolvenčního správce.

Odměna v oddlužení – splátkový kalendář; jednotlivec

V případě oddlužení formou plnění splátkového kalendáře je odměna insolvenčního správce u jednotlivců 750 Kč za měsíc, v případě oddlužení manželů je odměna 1 125 Kč měsíčně.

Bylo analyzováno 118 případů úpadku řešených způsobem oddlužení formou splátkového kalendáře s celkovým objemem přihlášených pohledávek 55 478 290,98 Kč; odměna insolvenčního správce činí 750 Kč za jedno řízení měsíčně, jedná se tedy o oddlužení jednotlivců.

Odměna za 118 řízení činí za 60 měsíců trvání splátkového kalendáře $750 \times 118 \times 60 = 5\,310\,000$ Kč.

Pokud bychom snížili odměnu insolvenčního správce o 20 %, což je 1 062 000 Kč, tak dojde ke zvýšení uspokojení věřitelů ve splátkovém kalendáři o 1,91 %.

Odměna v konkurzu – nezajištěné pohledávky

V tomto případě bylo zkoumáno 80 insolvenčních řízení, ve kterých je úpadek řešen konkurzem. Celkový počet nezajištěných pohledávek v těchto řízeních činí 230 206 572 Kč. Na odměnu insolvenčního správce bylo uhrazeno 3 911 228 Kč. Při snížení odměny insolvenčního správce o 20 % by došlo k navýšení uspokojení zjištěných nezajištěných pohledávek o 782 245,6 Kč, tj. o 0,33 %.

Model č. 3 – Rozdělení výtěžku ze zajištění mezi nezajištěné věřitele v poměru 70:30

Dle výsledků provedené analýzy bylo zjištěno, že nezajištění věřitelé jsou v rámci konkurzu uspokojováni ze 4,45 % a zajištění věřitelé ze 45,5 %. Jedná se o velký nepoměr, který by mohl být vyřešen rozdělením výtěžku zpeněžení ze zajištění i mezi nezajištěné věřitele. V zákoně o KV byl výtěžek zpeněžení předmětu zajištění rozdělen mezi zajištěné a nezajištěné věřitele v poměru 70:30. Znamenalo to, že 70 % výtěžku bylo použito pro uspokojení zajištěných pohledávek a 30 % pro uspokojení pohledávek nezajištěných. V současném InsZ je veškerý výtěžek ze zpeněžení předmětu zajištění použit ze 100 % pro uspokojení zajištěných věřitelů. V případě, že by se současný InsZ vrátil k původnímu modelu 70:30, potom by došlo k navýšení uspokojení nezajištěných věřitelů a snížení

uspokojení zajištěných věřitelů dle dále uvedeného vzorového příkladu pro konkurz. Insolvenční řízení, kde je úpadek řešen formou splátkového kalendáře, nebyla zkoumána z toho důvodu, že je zde předpoklad uspokojení nezajištěných věřitelů v minimální výši 30 %.

Ve sledovaných 80 konkurzech byl objem přihlášených zajištěných pohledávek 70 324 201 Kč s uspokojením pohledávek zajištěných věřitelů celkem 31 997 511 Kč. Pokud bychom z této částky odečetli 30 % ve prospěch nezajištěných věřitelů, tedy částku 9 599 253 Kč, potom by se zvýšilo uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů, kteří byli přihlášení s pohledávkami ve výši 230 206 572 Kč o 4,17 %.

5 ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ A DOPORUČENÍ

Pro zhodnocení výsledků v praktické části diplomové práce je nezbytné zamyslet se nejprve nad vývojem insolvenčních řízení v České republice. Vývoj insolvenčních řízení může být charakterizován i vývojem podaných insolvenčních návrhů jak dlužníky, tak věřiteli. Insolvenční řízení může být zahájeno až na základě podání insolvenčního návrhu. V diplomové práci je uvažováno s věřitelskými insolvenčními návrhy vzhledem k řešené problematice. Se stoupající tendencí věřitelských insolvenčních návrhů se zvyšuje i počet jejich odmítnutí insolvenčními soudy, kdy největší počet odmítnutí je pro vady návrhů. Věřitelé by proto měli zodpovědněji přistupovat k tvorbě návrhu, aby splnili podmínky pro jeho schválení a mohli uplatnit svá práva v insolvenčním řízení. Tvorba věřitelského insolvenčního návrhu by měla být svěřena pouze vyškoleným zaměstnancům, v jiném případě by věřitelé mohli využít možností outsourcingu a činnost tvorby přenechat externím specialistům.

Věřitelé nejčastěji využívají možnosti podání insolvenčního návrhu nespojeného s návrhem na způsob řešení úpadku. Druhou možností jsou návrhy spojené s návrhem na prohlášení konkurzu, které věřitelé oproti předchozí variantě využívají v nižší míře. Pro jednotlivé věřitele je na počátku insolvenčního řízení téměř nemožné zhodnotit dlužníkův úpadek tak, aby mohli s určitostí říci, která forma úpadku přinese největší návratnost jejich pohledávek. Z tohoto pohledu je výhodnější první varianta, kdy je ponecháno rozhodnutí o způsobu řešení úpadku na soudu či první schůzi věřitelů, kdy je již větší povědomost o ekonomické situaci dlužníka, přinejmenším o počtu a objemu přihlášených pohledávek a dalších zjištěních soudu, případně insolvenčního správce.

Věřitelé uplatňují práva na úhradu svých pohledávek v insolvenčních řízeních přihláškou pohledávky. Počet přihlášek pohledávek má rostoucí tendenci a věřitelé se tak přihlašují stále častěji. Z vlastních šetření v rámci této práce vyplynulo pět nejvíce zastoupených věřitelů v oddlužení. Nejvíce zastoupené, dle počtu přihlášek pohledávek v oddlužení, jsou tři měnové finanční instituce, konkrétně MONETA Money Bank, a.s., BNP Paribas Personal Finance SA, odštěpený závod a Česká spořitelna, a.s. (řazeno dle pořadí), kdy největší objem přihlášených částek má Česká spořitelna, a.s., a to více než 80 mil. Kč ve 159 řízeních. Pokud zhodnotíme tyto zjištěné skutečnosti z jiného úhlu pohledu, můžeme také říci, že těchto pět společností má nejvíce nesolventních klientů, jejichž

ekonomická situace vede k úpadku. Pro tyto společnosti by tak bylo příhodné, aby se zaměřili více na zjišťování solventnosti klienta před tím, než mu poskytnou finanční prostředky, či nastavili přísnější podmínky pro získání úvěru či půjčky, aby byla garantována návratnost zapůjčených prostředků.

Získání poskytnutých finančních prostředků nazpět je z pohledu věřitele hlavním smyslem insolvenčního řízení. Návratnost v rámci úpadku se způsobem řešení oddlužením formou splátkového kalendáře je u 237 zkoumaných řízení 52 %. Při rozdělení subjektů řízení na muže, ženy a manžele, jsou pohledávky věřitelů v oddlužení nejvíce uspokojovány muži, a to v průměru z 58,09 %. Při řešení úpadku konkurzem jsou nezajištěné pohledávky uspokojovány ze 4,45 % a zajištěné ze 45,5 %. Důležité je také zmínit, že v insolvenčních řízeních převažují nezajištěné pohledávky nad zajištěnými, a to jak v rámci řešení úpadku oddlužením, tak konkurzem.

Pro dosažení vyššího upokojení věřitelů byly zvažovány tři modely, jejichž implementací by mělo dojít k navýšení procentního uspokojení věřitelů. První navržený model se týkal zvýšení aktivity věřitelů v rámci insolvenčního řízení, jelikož bylo zjištěno, že účast věřitelů na schůzi věřitelů je velmi nízká. Konkrétně je účast na schůzi věřitelů 12 %, kdy uvažujeme účast alespoň jednoho ze všech přihlášených věřitelů. Aktivita věřitelů v insolvenčním řízení je přitom velmi důležitá, neboť zvýšení věřitelské aktivity by mohlo vést k úspěšnějšímu dohledávání dlužníkových aktiv, lepšímu povědomí o jeho současné hospodářské situaci a tím by jistě došlo ke zvýšení návratnosti pohledávek věřitelů. Uplatnění tohoto modelu v praxi a jeho přínos pro věřitele je velmi problematicky kvantifikovatelný, ale příznivé dopady jsou zřejmé.

Ve druhém modelu, jehož aplikace by měla přinést zvýšení uspokojení pohledávek věřitelů, bylo uvažováno se snížením odměny insolvenčního správce, kdy byl zpracován modelový příklad jak pro oddlužení formou splátkového kalendáře, tak pro konkurz (nezajištěné pohledávky). V obou případech by při snížení odměny insolvenčního správce o 20 % došlo k navýšení uspokojení věřitelů pouze v zanedbatelné výši. Proto se tento model nejeví v praxi jako efektivní.

V rámci posledního modelu bylo navrženo rozdělení výtěžku zpeněžení předmětu zajištění mezi nezajištěné věřitele, a to v poměru 70:30, kdy by 70 % náleželo věřitelům

zajištěným a 30 % ze zpeněžení věřitelům nezajištěným. Krácení uspokojení zajištěných věřitelů se zdá z jejich pohledu jako „nespravedlivé“, ale je nutné si uvědomit, že i nezajištění věřitelé se podíleli na vytváření ekonomických hodnot dlužníkem (např. zisky z podnikání) poskytováním plnění dlužníkovi v době, kdy ještě nebyl v úpadku, což umožňovalo řádné hrazení pohledávek i věřitelům zajištěným. Z pohledu nezajištěných věřitelů se tedy jeví jako „spravedlivé“, podílet se na výtěžku zpeněžení předmětu zajištění v době úpadku dlužníka. Tento model by byl aplikovatelný v případě oddlužení formou zpeněžení majetkové podstaty, či v případě řešení úpadku konkurzem, pokud by do řízení byly přihlášeny zajištěné pohledávky věřitelů.

Modely č. 1 a č. 3 by bylo efektivní uplatnit v praxi, poněvadž by jejich aplikace dle zjištěných výsledků přinesla pozitivní dopad na návratnost pohledávek věřitelů.

6 ZÁVĚR

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) je základním kamenem pro insolvenční řízení v České republice. Legislativa se od doby, kdy tento zákon vstoupil v platnost, stále vyvíjí. Jelikož tento zákon byl na počátku roku 2008, kdy vstoupil v platnost, úplnou novinkou v českém právu, bylo a stále je zapotřebí upravovat zákon dle poznatků z praxe. V teoretické části práce byl zhodnocen institut insolvenčního řízení z pohledu věřitele a vymezena právní problematika insolvenčního řízení. Zákon č. 182/2006 Sb. definuje práva a povinnosti věřitelů se záměrem rychlejšího a spravedlivějšího procesu.

Pro věřitele je hlavním cílem v insolvenčním řízení, aby jejich pohledávky byly uspokojovány v co nejvyšší možné míře. Ovšem návratnost peněžních prostředků v insolvenčním řízení není nikdy předem známa. Věřitel tak neví, zda se mu pohledávky dostane nazpět, či nikoliv. Výstupem diplomové práce tak bylo upozornit na možnosti zvýšení efektivnosti návratnosti pohledávek. Věřitelé by měli být více aktivní v insolvenčním řízení a podílet se na jeho průběhu, což by pozitivně ovlivnilo výnosnost insolvenčního řízení. Také by bylo možné uplatnit v rámci oddlužení formou zpeněžení majetkové podstaty, či v konkurzu při přihlášení zajištěných pohledávek model 70:30, aby nepoměr v uspokojování mezi zajištěnými a nezajištěnými pohledávkami byl alespoň částečně snížen. Pro zvýšení efektivnosti výtěžnosti pohledávek bylo také uvažováno s modelem snížení odměny insolvenčního správce v oddlužení nebo konkurzu. Tento model se nezdá být příliš efektivní, jelikož dojde k navýšení procentuálního uspokojení věřitelů jen v zanedbatelné výši.

Insolvenční zákon poskytuje věřiteli možnost vrácení finančních prostředků z pohledávek v situaci, kdy dlužník není schopen dostát svým závazkům z jeho běžné ekonomické činnosti. Pro věřitele je tak insolvenční řízení pozitivní v tom smyslu, že pohledávky, které se jevíly jako nedobytné z důvodu špatné finanční situace dlužníka, mohou být urazeny v tomto řízení, neboť insolvenční řízení nabízí úplné, či alespoň částečné uspokojení pohledávek za dohledu soudu, věřitelů a insolvenčního správce. Z provedeného průzkumu vyplynulo, že pohledávky jsou v rámci splátkového kalendáře hrazeny z 52 % a v rámci úpadku řešeného formou konkurzu jsou zajištěné pohledávky hrazeny ze 45,5 % a nezajištěné ze 4,45 %. Je nutné si uvědomit, že ne vždy jsou věřitelé v rámci řízení aktivní a chovají se tak, aby maximalizovali návratnost svých pohledávek.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Tištěné publikace

HÁSOVÁ, J. a kol. *Insolvenční zákon: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-555-8.

HÁSOVÁ, J, MORAVEC, T. *Insolvenční řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-459-9.

HENDRYCH, D. a kol., *Právní slovník*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy odborné slovníky. ISBN 80-7179-360-4.

KISLINGEROVÁ, E., RICHTER T. a SMRČKA L. *Insolvenční praxe v České republice: v období 2008-2013*. 1. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-497-1.

KOZÁK, J., DADAM, A., PACHL, L. *Insolvenční zákon a předpisy související: komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-135-4.

KOZÁK, J. a kol., *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-375-1.

LANDA, M. *Ekonomika insolvenčního řízení*. Ostrava: Key Publishing, 2009. Ekonomie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-031-6.

MARŠÍKOVÁ, J. *Insolvenční zákon: s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy, ve znění zákonů č. 69/2011 Sb. a č. 73/2011 Sb.* Praha: Leges, 2011. Glosátor. ISBN 978-80-87212-75-2.

MARŠÍKOVÁ, J. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro ne právníky*. Praha: Linde, 2009. Praktická právní příručka. ISBN 978-80-7201-780-5.

Právní předpisy

Zákon č. 182/2006 Sb. ze dne 30. března 2006 o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb. ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 312/2006 Sb. ze dne 23. května 2006 o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje

CELERÝN, J., Je vykonatelnost pohledávky přihlašováné do insolvenčního řízení ještě vůbec výhodou? In: *Epravo.cz*. 2013-09-03 [online]. © EPRAVO.CZ, a.s. 1999-2017. [cit. 2017-02-26]. ISSN: 1213-189X. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/je-vykonatelnost-pohledavky-prihlasovane-do-insolvenčního-řízení-jeste-vubec-vyhodou-92355.html>

Česká národní banka: Seznam měnových finančních institucí [online]. Copyright © Česká národní banka, 2003-2017, 2017 [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/seznamy_mbs/seznam_mfi/index.html

Formuláře: ISIR. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. Insolvenční rejstřík [online]. Ministerstvo spravedlnosti [cit. 2017-03-03]. Dostupné <https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR>

Individual Insolvency Register (IRR) [online]. Crown Copyright 2017. England. [cit. 2017-01-19]. Dostupné z: <https://www.insolvencydirect.bis.gov.uk/eiir/>

Infodata: Přehledy statistických listů. *Justice.cz: Oficiální server českého soudnictví* [online]. © Ministerstvo spravedlnosti ČR [cit. 2017-01-15]. Dostupné z: <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statistickych-listu.html>

Insolvenční návrh. In: *Justice.cz: Oficiální server českého soudnictví* [online]. © Ministerstvo spravedlnosti ČR. [cit. 2017-02-18]. Dostupné z: <http://insolvenni-zakon.justice.cz/obecne-informace/veritel/insolvenni-navrh.html>

MARŠÍKOVÁ, J. Modelový příklad: Věřitelský návrh na zahájení insolvenčního řízení. In: *Insolcentrum: Ekonomická data o insolvencích* [online]. 2013 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://e-learning.insolcentrum.cz/article/237>

PACHL, L. Podmínky pro podání návrhu na částečný rozvrh pohledávek. *Konkursní noviny: Spolehlivý právní zdroj* [online]. Brno: cooper press, 2012, **2012**(14-15) [cit. 2017-02-28]. ISSN 1213-4023. Dostupné z: <http://www.kn.cz/clanek/podminky-pro-podani-navrhu-na-castecny-rozvrh-pohledavek>

Pohledávky a jejich přihlášení. In: *Justice.cz: Oficiální server českého soudnictví* [online]. © Ministerstvo spravedlnosti ČR. [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://insolvenni-zakon.justice.cz/obecne-informace/veritel/pohledavky-a-jejich-prihlaseni-.html>

Statistiky. Insolvenční zákon. *Justice.cz: Oficiální server českého soudnictví* [online]. © Ministerstvo spravedlnosti ČR [cit. 2014-01-10]. Dostupné z: <http://insolvenni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>

VODIČKA, K. Věřitelský insolvenční návrh. In: *Bulletin Advokacie: Oficiální stránky odborného právníckého časopisu české advokacie* [online]. 2012-12-25. © ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA 2012 - 2013, [cit. 2017-02-17]. ISSN:1805-8280. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/veritelsky-insolvenni-navrh>

WHITE, M.J. *Small Business Bankruptcy* [online]. [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: http://econweb.ucsd.edu/~miwhite/Small_Business_Bankruptcy.pdf . January 2016. *Person and corporate bankruptcy*. Michelle L. White's Homepage.: <http://econweb.ucsd.edu/~miwhite/>

ŽIŽLAVSKÝ, M. Novinky v insolvenční a restrukturalizaci. In: *Epravo.cz*. 2016-12-01 [online]. © EPRAVO.CZ, a.s. 1999-2017. [cit. 2016-12-08]. ISSN: 1213-189X. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/novinky-v-insolvenci-a-restrukturalizaci-103976.html>

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA A – PŘIHLÁŠKA POHLEDÁVKY

PŘIHLÁŠKA POHLEDÁVKY					
Soud		Krajský soud v Ústí nad Labem		Spis. značka KSUL 11 INS 2233 / 2016	
Dlužník					
☒ 01 Fyzická osoba ☐ 02 Právnícká osoba Státní příslušnost ¹					
Osobní údaje	Příjmení:	Tlustá		Jméno:	Klára
	Titul za jm.:			Titul před jm.:	Bc.
	Datum narození: ²	7.12.1990		Rodné číslo:	112233/4455
Údaje o podnik. ³	IČ:			Jiné registr.č.:	
Bydliště/sídlo	Ulice:	Světová			
	Č.p./č.e.:	11	Č.o.:	11	
	Obec:	Děčín			
	PSČ:	111 11	Část obce:		
	Stát:	Česká republika			
Věřitel					
☐ 03 Fyzická osoba ☒ 04 Právnícká osoba Právní řád zařazení ¹					
Právnícká osoba	Název/obch.firma:	Úvěrová, s. r. o. 			
	IČ:	2 2 2 4 4 4 8 8	Jiné registr. č.:		
Sídlo	Ulice:	Věřitelská			
	Č.p./č.e.:	22	Č.o.:	22	
	Obec:	Praha			
	PSČ:	222 22	Část obce:		
	Stát:	Česká republika			
	Číslo účtu:				
05 Korespondenční adresa ⁴ ☐					
Elektronická adresa:			Akreditovaný poskytovatel certifikačních služeb:		

¹ vyplní se pouze u zahraničních osob

² datum narození se vyplní, pokud nebylo přiděleno rodné číslo

³ vyplňte pouze tehdy jedná-li se o fyzickou osobu podnikatele

⁴ vyplňte pokud se liší od sídla či trvalého bydliště

Příhláška pohledávky**Pohledávka č. 1**

Typ pohledávky:	nezajištěná - jednotlivě
Výše jistiny (Kč):	5 120,00
06 Důvod vzniku:	Nesplacená půjčka ve výši 3.520 Kč, která byla poskytnuta věřitelem dlužníkovi na základě smlouvy o půjčce uzavřené mezi dlužníkem a věřitelem. Nesplacený poplatek za poskytnutí půjčky činí 800 Kč a smluvní pokuta ve výši 800 Kč, která vznikla důsledkem prodlení dlužníka se splácením této půjčky.
07 Další okolnosti:	Tato pohledávka vznikla na základě smlouvy o úvěru č. 12121212 ze dne 01.02.2009 a je vyčíslena ke dni 12.12.2016.
08 Vykonatelnost:	☐
09 Přislušenství:	☒
Druh:	Smluvní úrok z prodlení
Výše (Kč):	5 018,89
Způsob výpočtu:	Smluvní úrok z prodlení ve výši, vypočtený jako úrok ve výši 15% p.a. z částky 4.320 Kč ode dne 18.3.2009 do 12.12.2016.

Celková výše pohledávky: 10 138,89

10 Vlastnosti pohledávky:Podřízená: ne anoPeněžitá: ne anoPodmíněná: ne anoSplatná: ne ano

Splatná od: V částce (Kč):

17.3.2009

5 120,00

Pohledávka: v Kč v cizí měně**11 Další okolnosti:**

Věřitel požaduje zaslat plnění v rámci insolvenčního řízení na číslo bankovního účtu 11111111/1000 pod VS 2222.

47 Celková výše přihlášených pohledávek (Kč):

10 138,89

48 Celková výše nezajištěných pohledávek (Kč):

10 138,89

49 Celková výše zajištěných pohledávek (Kč):

0,00

50 Počet pohledávek:

51 Počet vložených stran:

Věřitel prohlašuje, že údaje v přihlášce jsou pravdivé.**52 Seznam příloh:****Povinné přílohy:**

1. Je-li věřitel právnická osoba - výpis z obchodního rejstříku nebo obdobného registru.
2. Kopie smluv, soudních nebo jiných rozhodnutí a dalších listin dokládajících údaje uvedené v přihlášce pohledávky.

3. Je-li věřitel zastoupen na základě plné moci – plná moc.

Vložit elektronickou přílohu

Zde uveďte veškeré přílohy, které jsou k přihlášce přikládány v listinné podobě:

1	Plná moc
2	Výpočet úroků
3	Smlouva o poskytnutí úvěru

Podpisem stvrzuje:

53 V

Praze

Dne

18.12.2016

Věřitel

Zástupce

Druh zástupce:

Právní zástupce (advokát, notář, patentový zástupce, daňový poradce)

55 Fyzická osoba

Příjmení:

Petra

Jméno:

Petrová

Titul za jm.:

Titul před jm.:

Mgr

Ulice:

Peterská

Č.p./č.e.:

11

Č.o.:

11

Obec:

Praha

PSČ:

100 00

Část obce:

Stát:

Česká republika

Způsob doručení přihlášky pohledávky na soud:

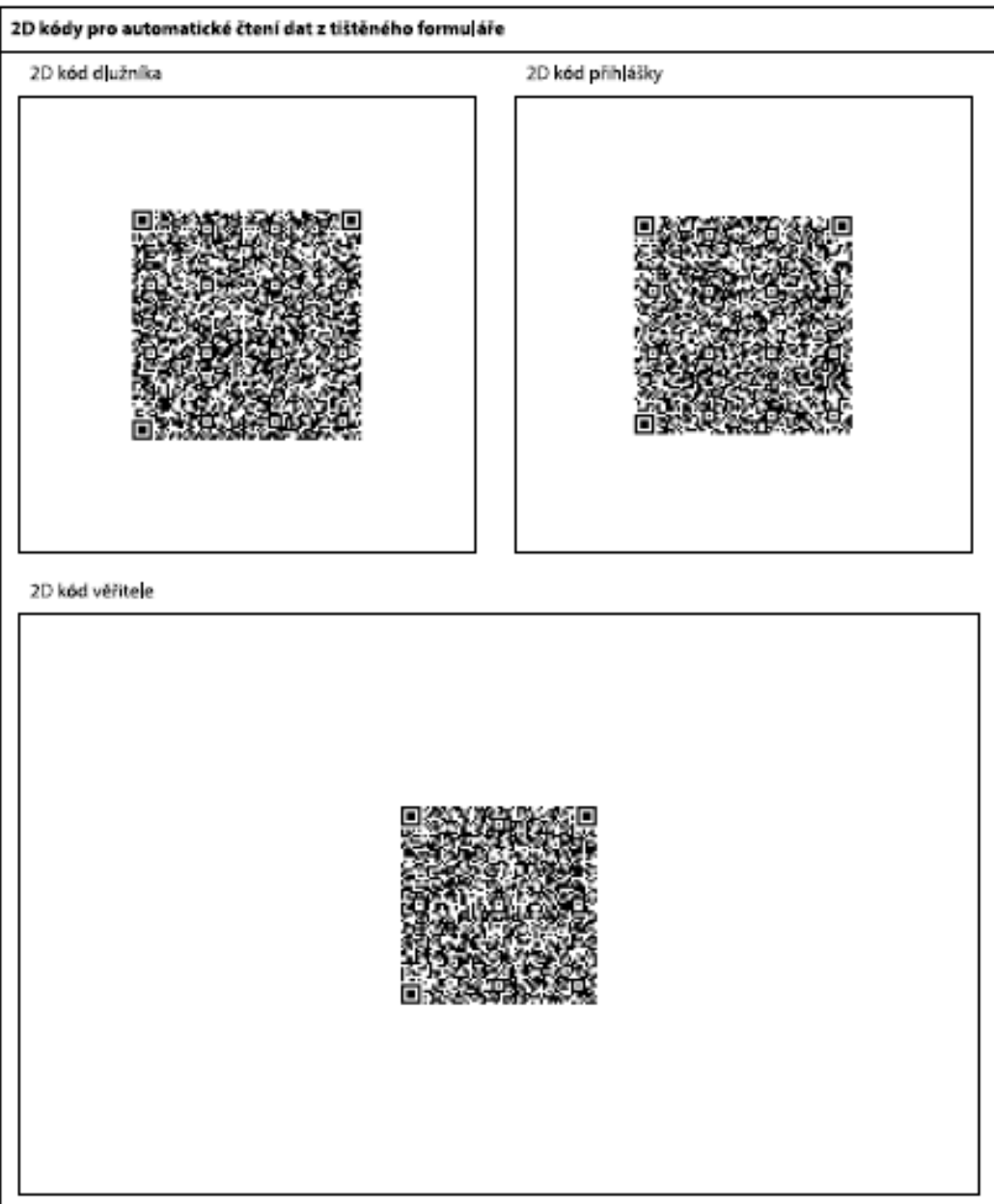
Listinná podoba

Datová schránka/e-mail

ePodatelna MSp

Podpis

--

Verze 346

Zdroj: <https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR> ze dne 3.3.2017, vlastní zpracování

PŘÍLOHA B – POPŘENÍ POHLEDÁVKY PŘIHLÁŠENÝM VĚŘITELEM

POPŘENÍ POHLEDÁVKY PŘIHLÁŠENÝM VĚŘITELEM					
Soud	Krajský soud v Ústí nad Labem	Spis. značka	KSUL 11	INS 2233	/ 2016
Věřitel, který popírá pohledávku					
☐ 01 Fyzická osoba ☒ 02 Právnícká osoba Právní řád založení ¹					
Právnícká osoba	Název/obch.firma:	Bankovní s.r.o.			
	IČ:	3 3 3 3 4 4 4 4	Jiné registr. č.:		
Sídlo	Obec:	Kutná Hora	PSČ:	20000	
	Ulice:	Úvěrová 13	Č.p.:	13	
	Stát:	Česká republika			
05 Korespondenční adresa ² ☐					
Elektronická adresa:			Akreditovaný poskytovatel certifikačních služeb:		
Věřitel, jehož pohledávka je popírána					
☐ 03 Fyzická osoba ☒ 04 Právnícká osoba Právní řád založení ¹					
Právnícká osoba	Název/obch.firma:	Úvěrová s.r.o. +			
	IČ:	2 2 2 4 4 4 8 8	Jiné registr. č.:		
Sídlo	Obec:	Praha	PSČ:	22222	
	Ulice:	Věřitelská	Č.p.:	22	
	Stát:	Česká republika			
Popření pohledávky přihlášeným věřitelem					
Popíraná pohledávka A					
06 Označení pohledávky, která je popírána:					
KSUL 11 INS 2233/2016 P1-1, pohledávka č. 1 ve výši 10.138,89					
Pohledávka je popírána:					
07 Co do její pravosti: ☐ ano ☒ ne					
08 Co do její výše: ☒ ano ☐ ne					
Údaj o skutečné výši pohledávky:					
Skutečná výše přihlášené pohledávky činí 7.977,11 Kč.					
09 Co do jejího pořadí: ☐ ano ☒ ne					
10 Vymezení důvodů, pro které je pohledávka popírána:					
Věřitel popírá pohledávku co do její výše. Věřitel má důvodné podezření, že výše přihlášené pohledávky není vyčíslena správně. Věřitel má k dispozici podklady, ze kterých vyplývá, že dlužník uhradil věřiteli o 1.000 Kč více, než je uvedeno v přihlášce pohledávky P1-1 věřitele Úvěrová, s.r.o., IČ: 22244488. Výše nesplacené půjčky tedy činí 2.520 Kč nikoliv 3.520 Kč. Smluvní úrok by měl tedy být vyčíslen z částky 3.320 Kč, tudíž by měl činit 3.857,11 Kč. Celková výše přihlášené pohledávky potom činí 7.977,11 Kč. Podklady pro toto tvrzení jsou přiloženy v příloze formuláře.					

12 Seznam příloh				
Povinné přílohy: 1. Kopie smluv, soudních rozhodnutí a dalších listin dokládajících důvody popření pohledávky 2. Plná moc udělená přihlášeným věřitelem zmocněnci, pokud je přihlášený věřitel zastoupen na základě plné moci. Zde očísľujte a označte veškeré přílohy, které jsou k formuláři přikládány:				
1	Podklady pro popření pohledávky			
2	Plná moc zaměstnance			
Podpisem stvrzuje				
13 V	Kutná Hora	Dne	5.1.2017	
☒ 14 Věřitel ☐ 15 Jiná osoba – fyzická osoba ☐ 16 Jiná osoba – právnická osoba				
Věřitel	Příjmení:	Zdena	Jméno:	Zdenová
	Titul za jm.:		Titul před jm.:	
	Obec:	Kutná Hora	PSČ:	20000
	Ulice:	Úvěrová 13	Č.p.:	13
	Stát:	Česká republika		
Digitální podpis			Podpis	

I vyplní se pouze u zahraničních osob
 † datum narození se vyplní, pokud nebylo přiděleno rodné číslo
 ‡ vyplní se pouze u věřitele podnikatele
 § vyplňte, pokud se liší od sídla či trvalého bydliště

V020 2-1

Zdroj: <https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR> ze dne 3.3.2017, vlastní zpracování